

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

št. 150 / december 2018

Prihodnost je kmetijstvo z dodano vrednostjo

Pogovor s predsednikom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetkom Zupančičem

str. 3

SKP po letu 2020

Stališče KGZS do usmeritev in izvedbe ukrepov SKP v programskem obdobju 2021–2027

str. 4

Sistem inovacij in prenosa znanja v slovenskem kmetijstvu

Na 33. tradicionalnem posvetu javne službe kmetijskega svetovanja je v Laškem sodelovalo več kot 300 udeležencev.

str. 8

PEFC pripomogel k varnemu delu v gozdu

Slovenski gozdovi so se po sistemu PEFC certificirali za nadaljnjih pet let

str. 10

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android

Google play

KUPUJMO DOMAČE!

KGZS

www.kupujmodomace.si

SREČNO 2019

V pričakovanju zremo v novo leto, nove priložnosti in nove izzive. Ostaja naš trud in skupno delo v dobro kmetijstva, gozdarstva in podeželja. V imenu zborničnega urada, kmetijsko-gozdarskih zavodov, voljenih organov KGZS in vseh, ki sodelujejo z nami, vam želim blagoslovljen božič ter zdravo leto 2019, polno lepih trenutkov, sodelovanja in uspehov.

Cvetko Zupančič,
predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Vedeti in vplivati

Izkušnje nas učijo, da večine ljudi niti ne zanima, kakšni so razlogi, vzroki in načini, da neka stvar deluje, še posebej, če je njim v korist. Bodimo pošteni do sebe in priznajmo, da nas (vsaj večino) ne zanima, kako deluje skupna kmetijska politika, kdo in kako odloča o tem, kakšni so postopki za sprejem programa oziroma sprememb. Pa bi nas verjetno moralo, saj je slovensko kmetijstvo pravzaprav odvisno od sredstev, ki jih prek ukrepov SKP prejme približno šestdeset tisoč kmetijskih gospodarstev. Ne bom se spuščal v to, ali je ta odvisnost že prevelika ali ne, temveč bi želel opozoriti na to, da (pre)lahko izpuščamo iz rok priložnost vplivanja na vsebino sprememb. Namreč vedno, ko Evropska komisija sprejme dokument, imenovan Skupna kmetijska politika, se že naslednji dan najdejo kritiki, da ta ne ustreza slovenskim kmetijam in da so spet sprejeli nekaj po svoje. Sedaj pa naj dvignejo roke tisti, ki so sodelovali v javnih razpravah, ki so jih po vsej Sloveniji organizirali organi zbornice. Sicer jih drugi ne vidite, vendar vam povem, da ni veliko rok švignilo kvišku. Kljub temu pa smo na zbornici le uspeli zbrati in uskladiti naša stališča ter jih poslali ministrstvu, da jih vključi v slovenski predlog. Na strani 4 imate priložnost seznaniti se z njimi.

Še ena stvar se nam zdi samoumevna: da je kmetijsko svetovanje na voljo vedno in povsod, seveda brezplačno. S tem

pričakovanjem ni nič narobe, saj k temu stremimo tako na zbornici, ki je izvajalka javne službe kmetijskega svetovanja, kot na ministrstvu, ki (delno) sofinancira delovanje te službe. Toda ali sploh vemo, kako je organizirana javna služba kmetijskega svetovanja, kdo so ljudje, ki jo izvajajo, kakšna je vloga zbornice pri tem? Tudi o tem so razpravljali na že 33. posvetu javne službe kmetijskega svetovanja. Na njem so ugotovili, da so kmetijski svetovalci izjemno pomembni za uspešno koriščenje evropskih nepovratnih sredstev, vendar da prihaja novo obdobje digitalno podprtega tehnološkega svetovanja, ki ga rabijo tako velike kot tudi male kmetije. Da lahko tak sistem učinkovito deluje, pa morajo med seboj sodelovati tako znanost in kmetijsko svetovanje kot kmet. Več o posvetu na strani 8.

In na koncu še to. Znano je, da se pravih odločitev ne da sprejemati brez ustreznih informacij. Da bodo tudi vam na voljo vse pomembne informacije o kmetijstvu, delovanju javnih služb v okviru zbornice in zbornice same, smo prenovili našo spletno stran, ki vam bo kmalu na voljo. Verjamem, da vam bo olajšala dostop do informacij, hkrati pa vas pozivam, da nam sporočite vaše mnenje, želje in predloge.

Robert Peklaj, KGZS

AGRITECH

STROKOVNI SEJEM KMETIJSKE
IN GOZDARSKE MECHANIZACIJE

Celjski sejem, 30. januar – 3. februar 2019

Kdo bo prideloval hrano?

BRANKO RAVNIK

direktor KGZS

Tako kot ob koncu vsakega leta, ki kar prehitro mine, se ozremo na dosežke, predvsem pa zastavimo cilje, ki jih želimo doseči v prihodnje. Kar nekaj vsebin je, ki zaznamujejo kmetijstvo in podeželje že daljše obdobje ter terjajo nove pristope in rešitve.

V naslednjem letu se bo sprejemala nova Strategija kmetijstva in podeželja za prihodnje obdobje, dokument, ki bo moral odgovoriti na ključna vprašanja nadaljnega razvoja kmetijstva in podeželja, še posebej vprašanje, kako zagotoviti, da se bo zanimanje po pridelavi hrane v pogojih, ki za pridelavo in prirajo nikakor niso ugodni, nadaljevalo in krepilo. Cene kmetijskih pridelkov, ki ne pokrivajo stroškov pridelave in priraje, naravne nesreče, ki prinašajo v proizvodnjo visoka tveganja, sta najpomembnejši vprašanja, ki vplivata na to, ali se bodo mladi odločili za nadaljevanje tradicije svojih staršev, ki so stoletja vztrajali pri kmetovanju in bili glavni nosilec nacionalne zavesti in obstoja naroda.

Prav težka obdobja preteklosti nam morajo dati novo energijo, da vztrajamo na poti pridelave in priraje hrane in s tem pri ohranjanju vseh javnih dobrin, ki jih prinaša kmetovanje. Zavedanje o pomenu kmetijstva in pozitivnem odnosu do poklica kmeta, ki je način življenja, moramo vsi, ki nam je mar prihodnost države, dati svoj prispevek. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije kot močan sistem mora imeti ima pri teh prizadevanjih ključno vlogo.

Priprava predlogov ukrepov in rešitev ter ustrezno vključevanje v vse politike države, ki mora vzpostaviti primerno poslovno okolje in se zavedati pomena obstoja lastnega kmetijstva, bo ena od pomembnih usmeritev našega dela.

Zato bomo še posebej skrbno spremljali pripravo strateškega načrta za izvajanje ukrepov skupne kmetijske politike v prihodnjem obdobju, dokumenta, ki bo na operativni ravni začrtal pomembne aktivnosti države na tem področju.

Že dlje časa vemo, da je eno od pomembnih področij, kjer visoko kakovost slovenske hrane lahko nadgradimo, prek novih, inovativnih izdelkov živilsko-predelovalne industrije in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Prav njim je treba dati posebno pozornost, saj je možnost za širjenje še zelo veliko. Za doseganje tega cilja pa bo treba popraviti marsikaj v obstoječi zakonodaji.

Sicer pa v tej številki Zelene dežele pišemo tudi o posvetu javne službe kmetijskega svetovanja, ki je bil konec novembra v Laškem in na katerem smo ugotovili, da slovensko kmetijstvo rabi dobro usposobljene svetovalce ter tudi dobre povezave med strokovnim znanjem in uporabniki – kmeti. Predstavljamo tudi stališče zbornice do sprememb skupne kmetijske politike po letu 2020, ki naj bo tudi dobra osnova ministrstvu pri oblikovanju slovenskega predloga. Seveda so napisane tudi druge zanimive in uporabne vsebine.

Na koncu naj vsem, ki ste vzeli v roke to številko Zelene dežele, želim vesele božične praznike in vse dobro v novem letu.

Preverite in uredite vrisane GERK-e

Pred oddajo zbirne vloge je potrebno v Registru kmetijskih gospodarstev (RKG) preveriti in po potrebi urediti vrisane GERK-e na kmetijskem gospodarstvu. Ker bo predvidoma RKG v prvih tednih januarja 2019 zaprt, vas pozivamo, da k urejanju GERK-ov pristopite že sedaj. Če imate dostop do interneta, lahko pravilnost vrisa GERK-ov preverite na javnem spletnem pregledovalniku grafičnih podatkov MKGP-RKG (<http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/>). Do GERK-ov dostopate z vpisom vaše KMG-MID številke. Kdor nima možnosti za dostop do spleta, lahko za pregled GERK-ov zaprosi na upravni enoti.

Pri pregledu bodite pozorni, da so na ortofoto posnetkih meje vaših GERK-ov pravilno izrisane glede na dejansko stanje v naravi. Če boste ugotovili, da prihaja do razhajanj, oz. če je prišlo do kakršnihkoli sprememb na vaših zemljiščih (nakup, prenehanje uporabe, spremembe dejanske rabe ipd.), se naročite na upravni enoti za ureditev GERK-ov.

GERK-e je treba na upravnih enotah urediti najkasneje en dan pred oddajo zbirne vloge.

Najava rednih usposabljanj za ukrep KOPOP, EK in DŽ za leto 2018

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije bo v času od začetka januarja do 15. marca 2019 izvedla redna letna usposabljanja za upravičence, ki ste v letu 2018 vključeni v ukrep/-e Kmetijsko-okoljska podnebna plačila (KOPOP), Ekološko kmetovanje (EK), Dobrobit živali (DŽ) na področju prašičereje in DŽ na področju reje drobnice.

Vsi upravičenci, ki ste vključeni v navedene ukrep/-e, se morate vsako leto trajanja obveznosti ukrepa udeležiti rednega 4-urnega (za ukrep KOPOP in DŽ) oziroma 6-urnega (za ukrep EK) usposabljanja. Z rednim letnim usposabljanjem se udeležencem zagotovi informacije, potrebne za uspešno izvajanje ukrepa.

Vsak upravičenec, ki je vključen v enega ali več ukrepov, bo s strani svojega KGZ prejel pošto z najavo terminov usposabljanj ali vabilo na točno določeno usposabljanje. Usposabljanje je za vse, vključene v ukrep KOPOP, EK in DŽ, obvezno in brezplačno.

Upravičenci do usposabljanja so nosilec, namestnik ali član kmetijskega gospodarstva ali v primeru pravnih oseb zaposleni pri pravnih ali fizičnih osebah. Oseba, ki se udeleži usposabljanja, mora biti za kmetijsko gospodarstvo vpisana v register kmetijskih gospodarstev (RKG).

Na usposabljanje morate obvezno prinesiti KMG-MID številko in osebni dokument, ker bo vaša udeležba na usposabljanju zabeležena v elektronsko evidenco izobraževanja kmetijskih gospodarstev. Zaposleni pri pravnih in fizičnih osebah prinesete tudi potrdilo delodajalca o zaposlitvi. Po zaključku usposabljanja boste pozvani k izpolnitvi anonimne ankete glede izvedenega usposabljanja, naknadno pa vam bo izdano tudi potrdilo o udeležbi na usposabljanju.

V skladu s Katalogom zmanjšanj plačil in izključitev se vam v primeru, da se ne udeležite usposabljanja za posamezni ukrep, znesek plačila za ta ukrep zmanjša.

Dodatne informacije lahko dobite na vaši izpostavi kmetijske svetovalne službe.

Oddaja ali nakup plačilnih pravic

Razmislite o oddaji viška ali pridobitvi manjkajočih plačilnih pravic za leto 2019. Rok za oddajo vloge za prenos plačilnih pravic, za katere prevzemnik uveljavlja osnovno plačilo za leto 2019, je namreč 28. februar 2019. Plačilne pravice, prenesene po tem datumu, se bodo lahko uveljavljale šele za leto 2020.

Nosilec KMG, ki poseduje in želi prenesti plačilne pravice, fizično ali elektronsko izpolni Vlogo za prenos plačilnih pravic. Če se odloči za elektronski vnos, je ta možen preko spletne aplikacije pri kmetijskem svetovalcu. Izpolnjena vloga mora biti v fizični obliki poslana na Agencijo s podpisom prenosnika in prevzemnika.

Pozivamo nosilce KMG, ki imate zaradi zmanjšanja kmetijskih površin na razpolago višek plačilnih pravic, da le-te ponudite na trgu, ter hkrati nosilce KMG, ki potrebujete dodatne plačilne pravice, da le-te intenzivno poiščete znotraj svojega okolja ali na trgu.

Pomembni dogodki v prihodnjih mesecih

Kdaj?	Kaj? / Kje?
5. 1.	7. društveno ocenjevanje kruha ter razstava kruha in ostalih krušnih dobrot / Trebnje
18.-27. 1.	Zeleni teden – Grüne Woche / Berlin, Nemčija
30. 1. – 2. 2.	Sejem okusov GASTexpo / Ljubljana
30. 1. – 2. 2.	Sejem turizma Alpe-Adria / Ljubljana
30. 1. – 3. 2.	Agritech - kmetijski sejem / Celje
13. 2.	Licitacija večvrednega lesa / Slovenj Gradec
17. 2.	10. državna razstava in ocenjevanje pletenic / Prečna pri Novem mestu
24. 2.	7. društveno ocenjevanje ter razstava kruha / Škocjan

Nekateri pomembni roki v prihodnjih mesecih

Do kdaj?	Kaj?
31. 1. 2019	Rok za oddajo vlog na 4. JR za podukrep 6.1 - Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na 3. JR za ukrep Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na JR za ukrep Racionalizacija sezonske selitve panjev
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na 2. JR za ukrep Odpravljanje zaraščanja na kmetijskih zemljiščih
Do objave o zaprtju	Rok za oddajo vlog na javni razpis za ukrep »Inovacije v akvakulturi« in ukrep »Prehod na okoljsko ravnanje in presojo ter ekološka akvakultura«

Zbral: Ma. P.

FURS že poslal prva obvestila

FURS je z novembrom 2018 pričel z novim načinom obveščanja kmečkih zavarovancev o njihovi mesečni obveznosti iz naslova plačila prispevkov za socialno varnost. Prvo obvestilo so kmečki zavarovanci prejeli za obračunsko obdobje meseca oktobra 2018, in sicer 16. novembra. Vsem kmečkim zavarovancem, ki so podali izjavo s telefonsko številko, bo FURS mesečno pošiljal SMS obvestila o višini plačila in podatkih za nakazilo (TRR, sklic), in sicer 16. dne v mesecu oziroma po roku, ko se izteče rok za vnos podatkov v predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost na e-Davkih. Na tem mestu dodajamo, da nov sistem obveščanja nikakor ne vpliva na dolžnost kmečkih zavarovancev, ki je bila uvedena z letošnjim letom, in sicer glede pregledovanja, spreminjanja in potrjevanja obračunov prispevkov za socialno varnost. V povezavi s tem še vedno velja, da morajo kmečki zavarovanci od 10. do 15. v mesecu z vpogledom v sistem e-Davki pregledati, vnesti morebitne spremembe in potrditi predizpolnjen obračun za prispevke za socialno varnost. Če FURS ne odloži predizpolnjenega obračuna v e-Davke, ga morajo izpolniti sami. Če niso večji uporabe e-Davkov, priporočamo, da se za pomoč pri pregledu in izpolnjevanju obračuna obrnejo na najbližji davčni urad, in sicer najkasneje do 5. v mesecu.

Kmečki zavarovanci, ki izjave s telefonsko številko niso podali, bodo do nadaljnega še prejeli UPN-je. Opozorjamo pa, da bodo podatki na UPN-jih zajeti na 10. dan v mesecu, kar pomeni pred morebitno spremembo obračuna prispevkov za socialna zavarovanja, ki jo zavarovanci lahko opravijo od 10. do 15. v mesecu na e-Davkih. Podatki v SMS pa bodo zajeti po vnosu sprememb. Prispevki morajo biti poravnani do 20. v mesecu.

U. A. G.

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 150, december 2018 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjina ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinar: Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: natečaj PEFC • Tehnično urejanje: Andrej Lombard • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • KGZS ne odgovarja za oglasno vsebino. Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 91.500 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Prihodnost je kmetijstvo z dodano vrednostjo

Pogovor s predsednikom Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Cvetkom Zupancičem

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Kako bi na kratko ocenili kmetijstvo v tem letu?

Letošnje leto je zaznamovala dokaj dobra letina, ki je poleg pozitivnih učinkov prinesla tudi nekaj težav s prodajo nekaterih pridelkov (sadje, grozdje). Prav tako ni bilo naravnih nesreč v večjem obsegu in po celi Sloveniji, so pa imeli nekateri predeli težave z vetrolomom, točo in drugimi vremenski pojavi. Kmetje in prebivalci podeželja so imeli kar nekaj težav glede zveri, tudi škoda po divjadi je ponekod klestila dohodek kmetom. Uredile so se pravne podlage za delovanje javnih služb v kmetijstvu, dobili smo tudi novo ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter novo vodstvo na Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja. Prav tako so že opazni premiki v generacijski prenovi slovenskega kmetijstva, saj mladi kmetje vse bolj stopajo v ospredje. Začeli smo tudi prve razprave o spremembi skupne kmetijske politike po letu 2020.

Kot je za kmetijstvo značilno, je tudi letošnje letino krojilo vreme. V pomladanskem in zgodnjepoletnem času je bilo hladno in veliko padavin, v avgustu pa je nastopila velika vročina in ponekod se je začelo odražati tudi pomanjkanje padavin.

mesa kot tudi mleka, saj jim iztržek ne omogoči dostojnega preživetja.

Na drugi strani pa so bili zelo dobri pridelki sadja in grozdja. A so obilni pridelki povzročali težave predvsem v pridelavi jabolk, kasneje se bo verjetno pokazal vpliv na ceno tudi zaradi večjih količin vina. Nizke cene so bile letos še pri krompirju, oljnih bučah in zelenjavi. Se pa v zadnjih letih kaže, da dostikrat tudi ob pomanjkanju določene vrste pridelka v Sloveniji (v nasprotju z ostalimi državami EU) cene pri odkupovalcih ostajajo nizke.

Seveda so bila v določenih predelih Slovenije odstopanja zaradi vremenskih ujm, predvsem toče, poplav in določenih regionalnih značilnosti. Toča je tako ponekod prizadela posevke poljščin, hmelja in vrtnin. V času poletnih mesecev (junij, julij in avgust) se pridelovalci soočajo z vedno večjimi težavami zaradi vedno daljših obdobj visokih temperatur in predvsem zaradi pomanjkanja vode za namakanje.

Sami ste dejali, da podnebne spremembe ne prihajajo, temveč so že tu. Kako kmetijstvo prilagoditi tem spremembam?

Posledice podnebnih sprememb se že kažejo tudi v kmetijstvu:

vah, saj so manj produktivne in njihovi pridelki slabše uporabni. Pogosto se dogaja tudi, da se v istem letu pojavita tako suša kot moča.

Za prilagajanje bo treba predvsem prilagoditi tehnologije, s poudarkom na ohranjanju rodovitnosti tal, zmanjševanju izgub dušika in ogljika iz tal, preprečevanju širjenja invazivnih plevelov in škodljivcev, preiti na ohranitveno obdelavo tal in preskušati alternativne agrokomske prakse, roke setve, izbor sort, fitosanitarne ukrepe, ukrepe za preprečevanje erozije, obvarovati tla pred nalivi in pred spreminjanjem namembnosti. V boju proti suši je poleg ustreznih preventivnih ukrepov (ustrezne tehnologije) učinkovito predvsem namakanje, kjer so seveda na razpolago vodni viri, v boju proti toči pa sadjarji vedno bolj uporabljajo protitočne mreže.

pore projektov za večjo konkurenčnost, ne nazadnje pa k temu prispeva tudi urejanje podlag za izvajanje javne službe kmetijskega svetovanja.

Da pa bi se stanje v slovenskem kmetijstvu izboljšalo, bi morali več pozornosti nameniti ekonomiki pridelave in prireje, organiziranju pridelave in prireje za trg, upravljanju s tveganji, še bolj slediti tehnološkimi trendom, se poslovno povezovali, razviti dopolnilne dejavnosti na kmetijah in na stečaj odpreti vrata digitalizaciji v kmetijstvu.

Kaj pa ekološko kmetijstvo?

Slovenija podpira in usmerja razvoj kmetijstva z vrsto ukrepov kmetijske politike, tako s stalnimi prilagoditvami zakonodaje, izboljševanjem pogojev za pridelavo, investicijski razvoj in ne nazadnje s promocijo in trženjem pridelanih proizvodov. V dokumentih, sprejetih na ravni države, zlasti v Strategiji za izvajanje resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020, so zapisani ključne smeri razvoja in ukrepi za ekološko kmetovanje, h katerim smo se zavezali na državni, vladni in nevladni ravni.

Številna dejstva jasno kažejo, da ekološko kmetovanje globalno ni več majhna tržna niša, temveč hitro rastoči sektor kmetijstva. Ekološko kmetijstvo danes zahteva veliko znanja in uporablja vse moderne tehnologije, ki so skladno z evropsko zakonodajo dovoljene v tem segmentu kmetijstva. Imamo vso potrebno zakonodajo ter kontrolne organizacije, ki skozi strogo in neodvisno kontrolo, ki se dopolnjuje s kontrolo ukrepov kmetijske politike, zagotavlja, da tisto, kar potrošnik kupi kot ekološko, zares drži.

Slovenija je lepa dežela, mnogo predelov je še neokrnjenih in zato vse bolj turistično zanimiva. Turisti, tako domači kot tuji, pri nas poleg lepe narave še najdejo pristne okuse hrane, ki imajo svojo ceno, turistična ponudba poleg biserov naravnih lepote lahko vključuje ekološko pridelano hrano, samo ponudba mora srečati povpraševanje na tem področju gospodarstva. Vrednost te hrane lahko dvigujemo, če deluje-

mo sistemsko, in k temu cilju stremi tudi KGZS.

Tudi gozdarstvu letos ni bilo prizaneseno, kajne?

Leto 2018 je bilo zaznamovano z odpravo posledic obsežnega vetroloma, ki je najbolj prizadel gozdove Kočevske, Notranjske in Koroške konec lanskega leta. Na Gorenjskem se še vedno ubadajo z odpravo posledic razširitve smrekovega lubadarja, ki je močno prizadel tudi gozdove na višje ležečih nadmorskih višinah. Ujme so pustile katastrofalne posledice za lastnike gozdov, nekaterim je opustošilo cele gozdne posesti. KGZS je zaradi ujm pripravila interventni zakon za odpravo posledic vetroloma, vendar so na pristojnih ministrstvih zelo oklestili predlagane ukrepe in je tako v svoji učinkovitosti popolnoma izzvenel. Zaradi obsežnosti ujm je bila ponudba lesa predvsem iglavcev na trgu velika, kar je posledično privedlo do znižanja cen gozdnih sortimentov. Problem je bil tudi s zagotavljanjem delovne sile, kapacitet za delo v gozdu ni bilo dovolj, cene storitev so poskočile. Po drugi strani je primanjkovalo listavcev, saj so bile vse sile usmerjene v odpravo posledic vetroloma, ki je prizadel večinoma le iglavce.

Prav tako tudi spremljamo težave, ki jo imajo lastniki gozdov zaradi škod po divjadi in zvereh. Letos je odstrel jelenjadi ostal približno na ravni iz leta 2017. Učinki povečane odstrela jelenjadi v gozdovih na zmanjšanje škod (objednanje gozdnega mladja in lupljenje debel) še niso vidni, saj je za to potrebno več časa. Na KGZS se zavzemamo za znižanje populacij parkljaste divjadi, da bi se gozdovi, poškodovani po vseh ujmah po letu 2014, v čim večji meri lahko obnovili po naravni poti.

Sicer pa smo zelo razočarani nad tem, da v Odlok o odvzemu vrst rjavega medveda in volka iz narave ni vključen volk. Zavzemamo se za redno upravljanje tako z medvedom kot volkom, ker bi s posamičnimi posegi le gasili požar. Vsekakor so populacije medvedov in volkov po našem mnenju dosegle pomeglo pa tud presegle prag sprejemljivosti, zato se zavzemamo za znižanje populacij in preprečitev širjenja na nova območja. KGZS je tudi soprodpisnica peticije za zmanjšanje števila divjadi in zveri, ki so jo pripravile štiri nevladne organizacije.

Vse bolj vroča postaja tudi razprava o spremembah Skupne kmetijske politike po letu 2020. Kakšen je pogled KGZS na te spremembe in kaj pričakujete od nove SKP?

Najvišja organa KGZS (upravni odbor in svet KGZS) sta po široki in razvejani obravnavi med člani na zadnjih sejah temeljito predelali predlog sprememb skupne kmetijske politike po letu 2020. Soglasno so namreč menili, da je treba dati poseben poudarek povečanju obsega pri-

delave hrane na področjih, kjer se obseg zmanjšuje oziroma obstaja možnost za povečanje obsega. Prav tako se mora krepiti položaj kmetov v agroživilski verigi, hkrati pa ohraniti pridelavo in prirejo na celem teritoriju države, še posebej na območjih z omejenimi dejavnostmi za kmetijsko dejavnost. Med drugimi cilji lahko navedemo tudi zmanjševanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, in nadgradnjo sistema prenosa znanja v kmetijstvu (AKIS) v smeri še večje učinkovitosti. *(Bolj obširno o stališčih KGZS lahko preberete v članku na strani 4 – op. a.)*

Kaj pa napovedane obdavčitve nepremičnin, ki bi lahko dodatno obremenile kmetijstvo?

Na zbornici že vse od začetka zamisli o obdavčitvi nepremičnin menimo, da kmetijska in gozdna zemljišča ne morejo in ne smejo biti obdavčena, saj so obremenjena že s katastrskim dohodkom, ki se ravno v letih do 2020 najbolj zvišuje.

Ker osnutka novega zakona še nismo videli, konkretnih davčnih stopenj, ki se pojavljajo v medijih, ne moremo komentirati. Naše stališče pa je, da morajo biti stopnje za stavbe, ki so namenjene kmetijski proizvodnji in dopolnilnim dejavnostim na kmetijah, nižje, kot so bile predvidene leta 2010 ali 2013.

Nova davčna obremenitev slovenskega kmetijstva in gozdarstva ne sme preseči zneskov davka, ki ga lastniki kmetijskih stavb ter kmetijskih in gozdnih zemljišč plačujejo danes (nadmestilo za uporabo stavbnega zemljišča, pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest, davek od premoženja).

Kako pa nam kaže v letu 2019? Smo lahko optimisti?

Za prihodnje leto si želim, da bi nam vsem skupaj uspelo pripraviti takšen program oziroma strategijo skupne kmetijske politike, ki bo našim kmetom zagotovil dobre finančne in druge pogoje za kmetovanje na slovenskih tleh. Prav tako si želim, da bi, tudi s pomočjo zbornice, ustvarili pogoje za boljši položaj slovenskega kmeta, kar pomeni višje odkupne cene in lažjo prodajo pridelkov in izdelkov slovenskega podeželja. Ne nazadnje pa nam vsem želim, da nam bo vreme naklonjeno in da si bomo leto 2019 zapomnili tudi po tem, da ne bo vremenskih neprilik.

Velike težave so se pokazale predvsem v pridelavi žit. Pšenica je dosegala nizke pridelke in slabo kakovost, že v času pridelave je bilo veliko težav z boleznimi. Poleg pšenice so bili letos slabi tudi pridelki ječmena in oljne ogrščice. Tudi v pridelavi zelenjave je veliko težav povzročilo vreme s povečanim pritiskom bolezni in škodljivcev.

Tudi živinorejci so letos, tako kot že vrsto let, opozarjali na prenizko odkupno ceno tako

od suše, do spomladanske pezebe, vedno večkrat se pojavlja toča, pa obdobja moče in nalivi ... Kako se temu prilagoditi? Za kakšne konkretne zamenjave kmetijskih kultur trenutno še ni preizkušenih ustreznih širše uporabnih rešitev. Kulture, ki so bolj odporne na sušo (npr. sudanska trava, krmni sirek, lucerna), so kmetje v določenem obsegu že vključili v svojo pridelavo, vendar te kulture ne morejo popolnoma nadomestiti tistih, ki jih imamo sedaj na nji-

Kje je prihodnost slovenskega kmetijstva?

Prihodnost slovenskega kmetijstva je v kmetijstvu z visoko dodano vrednostjo. Da bi to dosegli glede na sedanje stanje, bi se morali sistematično lotiti izboljševanja razmer. Nekaj korakov v to smer je že bilo storjenih, recimo povečana promocija slovenske hrane, začetek urejanja razmerij v prehranski verigi, bolj usmerjeno javno naročanje, boljša sistemska podpora mladim, prav tako večje pod-

SKP po letu 2020

Stališče KGZS do usmeritev in izvedbe ukrepov SKP v programskem obdobju 2021–2027

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Strategija kmetijstva in podeželja

1. Strateški cilji:

- zagotavljanje prehranske varnosti s stabilno pridelavo varne, kakovostne in potrošniku dostopne hrane;
- povečevanje konkurenčne sposobnosti kmetijstva in živilstva;
- trajnostna raba proizvodnih potencialov in zagotavljanje s kmetijstvom povezanih javnih dobrin;
- zagotavljanje skladnega in socialno vzdržnega razvoja podeželja (v sodelovanju z drugimi politikami).

1.1. Programske usmeritve (specifični cilji EU):

- podpora vzdržnim dohodkom in odpornosti kmetij po vsem ozemlju EU za povečanje prehranske varnosti;
- krepitev tržne usmerjenosti in povečanje konkurenčnosti, tudi z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji;
- izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi;
- prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter k trajnostni energiji;
- spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak;
- prispevanje k varstvu biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine;
- privabljanje mladih kmetov in spodbujanje razvoja podjetij na podeželju;
- spodbujanje zaposlovanja, rasti, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželskih območjih, vključno z biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom;
- izboljšanje odziva kmetijstva EU na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z zdravno, hranljivo in trajnostno hrano, ter dobrobiti živali.

1.2. Poseben poudarek/prednostne usmeritve:

- povečanje obsega pridelave hrane na področjih, kjer se obseg zmanjšuje oz. obstaja potencial za povečanje obsega;
- krepitev položaja kmetov v agroživilski verigi;
- ohranjanje pridelave in priraje na celotnem teritoriju države, še posebej na OMD;
- zmanjševanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami;
- generacijska prenova;
- nadgraditi AKIS v smeri še večje učinkovitosti.

2. Horizontalna vprašanja:

- Predlaga se, da delež osnovne dohodkovne podpore za trajnost v celotnem neposrednem plačilu (osnovno plačilo) predstavlja večino neposrednih plačil. Ostala plačila so proizvodno vezane podpore, dodatek z mlade kmete idr.
- Predlaga se, da država RS v pogajanjih doseže, da dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost ni obvezna za državo članico.
- Predlaga se, da država RS v pogajanjih doseže, da shema za podnebje in okolje ni obvezna za državo članico.
- Prouči se posledice morebitnega prenosa dela sredstev iz I. stebra v II. steber za izplačilo OMD.
- Vzpostavi se malo število izvedljivih ukrepov v I. in II. stebru.
- Pri naložbah se poleg nepovratnih sredstev omogoči tudi vključitev pomoči iz naslova finančnih instrumentov.
- Poleg obvezne sheme za sadje in zelenjavo se izvaja tudi sektorska shema za prašičerejo in žita.

2.1. Pravi kmet

- KMG dejavnost opravlja v svojem imenu, praviloma s svojimi sredstvi in za svoj račun.
- Obdeluje kmetijska zemljišča in prideluje kmetijske pridelke, redi živali in ima pristojnost odločanja ter nosi finančna tveganja v zvezi s kmetijskimi dejavnostmi na prijavljenih zemljiščih.

2.2. Pogojenost

Za KGZS so nesprejemljive zahteve pogojenosti, ki po svoji naravi spreminjajo normalne tehnološke postopke na kmetiji, povečujejo administrativno breme, vplivajo na povečanje stroškov.

Zahteve, ki ne smejo biti zahteve pogojenosti, so:

- ohranjanje trajnega travinja na podlagi deleža trajnega travinja v primerjavi s celotno površino kmetijskih zemljišč;
- ustrezno varstvo mokrišč in šotišč;
- obvezne zahteve za nadzorovanje razpršenih virov onesnaževanja s fosfati;
- uporaba orodja za trajnostnost kmetij za hranila;
- brez gole zemlje v najbolj občutljivih obdobjih leta;

- minimalni delež kmetijske površine, namenjen za neproizvodne značilnosti ali območja;
- prepoved preusmeritve ali oranja trajnega travinja na območjih Natura 2000.

2.3. Plačilne pravice

- Zgodovinska plačila se ukinejo.
- Uvede se shema enotnega plačila.
- Prouči se regionalizacija plačil.

2.4. AKIS

- zadostna vključitev KGZS kot inštitucije, ki združuje ponudnike in uporabnike znanja v AKIS;
- kmet kot uporabnik storitev in končni prejemnik znanja je osrednji člen AKIS-a;
- z inovativnimi metodami se preverjeno znanje na kmetijah uveljavlja v praksi;
- JSKS v KGZS mora skozi povezave do vseh akterjev AKIS-a v procesih prenosa znanja sodelovati;
- zagotoviti izmenjave znanja s tujimi strokovnjaki.

3. Ukrepi v I. stebru

3.1. Zmanjšanje plačil

Vsebinska je določena s predlogom EU Uredbe, zaenkrat besedilo ne dopušča variante, ki bi jo država posebej določila.

3.2. Osnovna dohodkovna podpora za trajnostnost:

Prouči se naslednje možnosti:

- enaka višina plačilne pravice ali
- regionalizacija na podlagi agronomskih kriterijev, ki bi omogočila različno višino plačil za njive, travinje in trajne nasade.

3.3. Plačilo pavšalnega zneska za male kmete

Posebna pavšalna plačila v prvem stebru za male kmete se ne izvaja.

3.4. Dopolnilna prerazporeditvena dohodkovna podpora za trajnostnost

Predlaga se, da država RS v pogajanjih doseže, da je shema za državo članico neobvezna. V kolikor RS ne bo uspešna v pogajanjih, naj se shema izvaja na sledeč način:

- prerazporeditveni dodatek se dodeli kmetijam, ki ohranjajo proizvodnjo glede vrste in obsega kmetijske dejavnosti, glede na začetek sedanjega programskega obdobja;
- potrebno je določiti znesek na hektar ali različne zneske za različne razpone hektarov ter tudi največje število hektarov na kmeta, za katero se izplača prerazporeditvena dohodkovna podpora, ki bo izplačana v obliki letnega nevezanega plačila na upravičeni hektar kmetom.

3.5. Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete

Dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete se izvaja v neposrednem plačilu.

3.6. Sheme za podnebje in okolje

Predlaga se vzpostavitev neobvezne sheme na sledeč način:

- vzpostavitev enostavnih shem za podnebje in okolje, ki ne bodo dodatno bremenile kmetov z administracijo ali povzročale nesorazmerne stroške izvedbe;
- pri izvedbi se podpira oblika letnega plačila na upravičeni hektar, ki se odobri kot plačilo, ki dopolnjuje osnovno dohodkovno podporo;
- predlaga se izvedba v široki shemi, v katero se lahko vključi več kmetov hkrati;
- izvedba sheme z majhnim številom podukrepov.

3.7. Vezana dohodkovna podpora

- Predlaga se vključitev sektorjev, kjer je nevarnost zmanjšanja obsega pridelave in so pretežno vezani na travinje.
- Podpora naj bo sorazmerna ostalim ukrepom.
- Sektorji, ki se podprejo s proizvodno vezanim plačilom, so: krave dojilje, mleko, goveje meso, žita, drobnica, beljakovinske rastline, semena.

4. Ukrepi PRP

4.1. Okoljske, podnebne in druge upravljalne obveznosti

Predlaga se vzpostavitev enostavnih shem za podnebje in okolje, ki ne bodo dodatno bremenile kmetov z administracijo ali povzročale nesorazmernih stroškov izvedbe.

- Predlaga se manjše število bolj ciljno usmerjenih ukrepov.
- Predlaga se nadaljevanje izvajanja podpore za ekološko kmetovanje v dosedanjih okvirih za pokrivanje stroškov izvedbe v celoti z razmejitvijo višine plačil tudi po kriteriju deleža dejansko proizvedene hrane na teh kmetijah.

4.2. Naravne ali druge omejitve, značilne za posamezno območje

- Podpira se nadaljnje izvajanje OMD plačil v dosedanjih okvirih.

- Morebitna razširitev območij glede na doseganje kriterijev.
- Razmejitev višine plačil glede na GVŽ.
- Ohranitev podpore za strme površine (nad 35 %).

4.3. Naložbe (investicije):

- Nadaljevanje dosedanjih ukrepov na področju investicij z zahtevno po poenostavitvi in vzpostavitvi sistema, ki bo omogočil hitrejšo izvedbo plačil.
- Vključitev finančnih instrumentov.
- Podpore v obliki nepovratnih sredstev ohraniti na vsaj istem deležu.

4.4. Diverzifikacija

- Investicijske podpore za vse oblike dopolnilnih dejavnosti.

4.5. Male kmetije – naložbe

- Nadaljevanje sheme pomoč za zagon dejavnosti, namenjene razvoju majhnih kmetij.

4.6. Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in zagon podeželskih podjetij

- Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov, ki izpolnjujejo pogoje iz opredelitve iz uredbe. Pojem „mladi kmet“ se opredeli tako, da vključuje najvišjo starostno mejo, ki ne sme presežati 40 let; pogoj, da mora biti „vodja kmetijskega gospodarstva“; ustrezno usposabljanje in/ali potrebne spretnosti.
- Vzpostavitev gospodarstev mladih kmetov in zagon podeželskih podjetij se izvaja v II. stebru, hkrati se izvaja dopolnilna dohodkovna podpora za mlade kmete v neposrednem plačilu z isto definicijo mladega kmeta. Ohraniti obveznost lastniškega prenosa.
- Uvedba sheme za kmete, ki predajajo kmetijo mladim kmetom; pri tem upoštevati starostne omejitve.
- Ponovno je potrebno proučiti zgornjo mejo površin za upravičenost.

Kako nasloviti ostala področja iz tega ukrepa?

- Zagon podeželskih podjetij, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom ali diverzifikacijo dohodkov kmečkih gospodinjstev.

4.7. Instrumenti za obvladovanje tveganj

- Predlaga se spremenjeni način sofinanciranja zavarovanja kmetijske pridelave, ki se financira iz integralnih sredstev in financiranje rizičnega sklada iz naslova ukrepov SKP, z namenom finančno dolgoročno vzdržne rešitve ter dostopom do pomoči v realnem času po nastali potrebi.
- Za sektorje v težavah se vzpostavi shema de minimis in zagotovi sredstva za financiranje sheme.

4.8. Sodelovanje

- Predlaga se izvedba v dosedanjih okvirih, z upoštevanjem pozitivnih in negativnih izkušenj izvedbe z močno zahtevno po poenostavitvi in vzpostavitvi sistema, ki bo omogočil hitrejšo izvedbo, dinamiko razpisov brez izključevanja potencialnih partnerjev, ki so zaradi svoje naravne oblike med seboj povezani.

4.9. Izmenjava znanja in informiranje

- Poleg sedanje oblike se predlaga tudi izvedba po sistemu »in house«, ki bo nekaterim službam, vzpostavljenim po ZKme, omogočila izvedbo določenih nalog brez pretiranega administrativnega in upravljalnega bremena.

4.10. NATURA 2000

- Prouči se uporaba instrumenta za plačila za območja, ki izhajajo iz zahtev na podlagi izvajanja direktiv 92/43/EGS in 2009/147/ES ali Direktive 2000/60/ES, območja Natura.

4.11. Gozdarski ukrepi

- Uvedba gozdarsko-okoljskih in podnebnih storitev.
- Naložbe: podpore za gozdarski sektor.
- Naložbe: obnovitev gozdarskega potenciala po naravnih nesrečah in katastrofičnih dogodkih.
- Mladi kmetje: zagon podeželskih podjetij, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom ali diverzifikacijo dohodkov kmečkih gospodinjstev.
- Izmenjava znanja in informiranje, podpora za izmenjavo znanja in informiranje na kmetijskem in gozdarskem področju ter področju podeželskih podjetij.

4.12. Dobrobit

- Nadaljevanje podpor za upravljalne obveznosti iz vsebine dobrobiti živali, ki presežajo minimalne zahteve za dobrobit živali.

4.13. Leader

- Nadaljevanje podpor za Leader v sedanjem obsegu.

Socialno vzdržen in skluden razvoj podeželja

V središču pozornosti organov KGZS predvsem SKP, posledice naravnih ujm in položaj slovenskega kmetijstva

Robert Peklaj, KGZS
robert.peklaj@kgzs.si

Sredi novembra je potekala osma redna seja Sveta Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (Svet), na kateri so med drugim obravnavali predlog stališč KGZS o skupni kmetijski politiki po letu 2020. Člani Sveta so tudi govorili o nedavnih škodi, ki jo je povzročil vetrolom v nekaterih delih Slovenije, in posledicah, ki naj bi jih prinesel novi zakon o nepremičninah.

Člani Sveta so obravnavali predlog zborničnega stališča o skupni kmetijski politiki (SKP) po letu 2020. Soglasno so menili, da je treba dati poseben poudarek povečanju obsega pridelave hrane na področjih, kjer se obseg zmanjšuje oziroma obstaja možnost za povečanje obsega. Prav tako se mora krepiti položaj kmetov v agroživilski verigi, hkrati pa ohraniti pridelavo in prirejo na celotnem teritoriju države, še posebej na območjih z omejenimi dejavniki za kmetijsko dejavnost. Med drugimi cilji so člani Sveta navedli zmanjševanje tveganj, povezanih s podnebnimi spremembami, in nadgradnja sistema prenosa znanja v kmetijstvu (AKIS) v smeri še večje učinkovitosti.

Svet je razpravljal tudi o napovedanem zakonu o nepremičninah in ponovno potrdil stališče zbornice, da ne pristajajo na kakršnokoli obdavčitev kmetijskih zemljišč in gozdov, saj so ta zemljišča že obdavčena prek katastrskega dohodka. Prav tako bi vsaka nova obdav-

zadetim zaradi naravnih nesreč v gozdovih. Tako naj bi prizadetim kmetijam zaradi dolgoročnega izpada prihodkov iz gozdarstva podelili najmanj 30-letno koncesijo za delo v državnih gozdovih. Poleg tega je treba kmetijam, ki so vključene v obdavčitev po dejanskih prihodkih, izredni prihodek zaradi prodaje lesa iz prizadetih površin razdeliti v daljše časovno obdobje. Ker so ponekod gozdne ceste hkrati tudi edine poti do kmetij, je treba med sanacijo gozdov zagotoviti prevoznost cest do teh kmetij.

Ne nazadnje pa naj o vseh težavah, ki so povezane z vetrolomom in podlubniki, čim prej razpravlja tudi Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Državnega zbora in naj sprejme ustrezne sklepe oziroma ukrepe.

Izredna seja o odkupu zelenjave

Odbor zelenjavne verige se je sredi novembra na izredni seji dogovarjal o možnostih odkupa viškov nekaterih vrst zelenjave. Nekateri pridelovalci namreč opozarjajo, da so naročila s strani trgovcev trenutno zelo majhna in jim zato ostaja na zalogi precej zelenjave, največ ohrovt, brokolija, cvetače, kitajskega zelja, cikoriije in koročiča. Za zelenjavo, ki jo uspejo prodati večjim trgovskim sistemom, pa je odkupna cena občutno prenizka in ne pokrije proi-

so pregledali načrte ponudbe in odkupa za nekatere zelenjadnice po mesecih v letu 2018 in ugotovili precejšnja neskladja v načrtovani ponudbi in povpraševanju. Na trgu je določene zelenjave preveč, druge pa premalo in morajo trgovci manjkajoče količine dopolnjevati z uvoženo zelenjavo. Pridelovalci so sicer imeli pripravljene termiske in količinske načrte, vendar so bili le-ti premalo usklajeni z možnostjo odkupa.

Dogovorili so se, da naj bodo pridelovalci v bodoče pri sklepanju pogodb bolj natančni glede na obseg pridelave, vrsto in

komisije na pogajanjih vztrajali, da se analiza novih območij za vključitev v OMD opravi na ravni občine, pri čemer pa so se opredelili za pristop, da se lahko analizira občine skupaj s podatki, ki jih prinaša tudi gorski del občin.

Večjih sprememb pri plačilih za OMD ni pričakovati. Na MKGP predvidevajo, da bo pregled predloga Slovenije potrjen pravočasno, tako da bodo spremembe pravočasno vključene tudi v zakonodajo za uveljavljanje ukrepov kmetijske politike za leto 2019.

Alenka Rotter (MKGP) je

Zaradi spremembe koordinatnega sistema ne bo prišlo do večjih odstopanj površine na posameznih GERK-ih (pri večini okoli $\pm 1 \text{ m}^2$), do večjih sprememb pa bo prišlo pri izračunu nagibov ter posledično pri izračunu točk za OMD.

Direktor KGZS **Branko Ravnik** je predstavil potek usklajevanja definicije pravega kmeta za novo programsko obdobje. Trenutno smo v Sloveniji pri analiziranju vprašanj, ali uveljaviti definicijo pravega kmeta, če to ne bo obvezno, ter kaj bo osnovno vodilo pri vpeljavi definicije oziroma kaj

sveta Republike Slovenije v Zagrebu udeležil medparlamentarne konference z naslovom "Vloga parlamentov pri oblikovanju prihodnjih politik na področju prehrane in kmetovanja".

Sodelujoči so si uvodoma izmenjali izkušnje o postopku sprejemanja nacionalnih strateških načrtov. Vsi so se strinjali, da se sredstev za kmetijstvo v naslednji finančni perspektivi EU ne sme zniževati, prav tako pa je potrebno zmanjšati birokracijo. Evropski komisar Phil Hogan je poudaril, da ni EU tista, ki povečuje birokracijo, temveč države članice same, zato jih je pozval, na pristojnih ministrstvih preverijo razloge.

Tudi v okviru razprave o generacijski obnovi so se sodelujoči strinjali, da se evropskih sredstev za ta namen ne sme zniževati in da je treba birokracijo zmanjšati ali zamejiti. Število morebitnih prevzemnikov se veča, sredstva za te spodbude pa se zmanjšujejo. Ob tem je Cvetko Zupančič dodal, da je hkrati treba urediti upokojevanje tistih kmetov, ki predajajo kmetije mladim prevzemnikom.

Izmenjava izkušenj in mnenj sta potekala tudi o vlogi lokalnih skupnosti pri razvoju podeželja. Stališče vseh je, da je treba podpreti lokalno pridelano hrano lokalnih kmetij in kmetijskih organizacij. Ta podpora ne bo pripomogla samo k izboljšanju stanja v kmetijstvu, pač pa tudi razvoju turizma na podeželju ter s tem zmanjševanju izseljevanja s podeželja v mesta.

Sodelujoči so se pogovarjali tudi o raziskavah v kmetijstvu in varnosti ter kakovosti hrane.

Odbor zelenjavne verige se je sredi novembra na izredni seji dogovarjal o možnostih odkupa viškov nekaterih vrst zelenjave. Nekateri pridelovalci namreč opozarjajo, da so naročila s strani trgovcev trenutno zelo majhna.

termin ponudbe do trgovcev. V trgovinah bodo zaostrili nadzor porekla zelenjave, kmetijske zadruge pa bodo zbrale podatke o površinah z zelenjavo pri njihovih pridelovalcih in tako ugotovile dejanske zmožnosti pridelave zelenjave. Glede trenutno prevelikih zalog določenih vrst zelenjave so se trgovci, ki so partnerji zelenjavne verige, odločili, da bodo pridelovalcem pomagali tako, da bodo v skladu z možnostmi prodaje pred-

predstavila spremembe digitalnega modela reliefa (DMR) v registru kmetijskih gospodarstev (RKG). MKGP je podalo predlog, da se zaradi večje natančnosti uporabi novejši digitalni model reliefa na podlagi laserskega skeniranja LIDAR, s čimer se pridobi več točk za izračun nagiba, usmerjenosti in nadmorske višine. MKGP je delovanje novega sistema že preverilo, z Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja pa je dogovorjeno, da se nov sistem vključi že pri uveljavljanju ukrepov kmetijske politike za leto 2019. V nadaljevanju je Alenka Rotter člane odbora seznanila, da mora Slovenija do konca leta 2018 uskladiti koordinatni sistem v skladu z novo EU uredbo. Zaradi slednjega bo RKG v januarju predvidoma zaprt vsaj do 20. 1. 2019.

opredeliti kot vstopni prag.

Na podlagi razprave so člani odbora sprejeli sklep, da je pri dokončni definiciji pravega kmeta potrebno upoštevati tudi položaj majhnih kmetij, v prihodnje pa definirati status kmeta na vseh področjih (od izobrazbe in minimalne obdelave do področja davkov, subvencij, sociale ...).

Ob zaključku seje je bila s strani SO podana pobuda, da UO KGZS prevzame pobudo pri reševanju problematike obdavčitve v kmetijstvu v okviru priprave nepremičninskega zakona.

Mednarodna konferenca v Zagrebu

Predsednik KGZS Cvetko Zupančič se je kot predsednik Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Državnega

Člani Sveta so na 8. seji obravnavali predlog zborničnega stališča o skupni kmetijski politiki (SKP) po letu 2020. Soglasno so menili, da je treba dati poseben poudarek povečanju obsega pridelave hrane na področjih, kjer se obseg zmanjšuje oziroma obstaja možnost za povečanje obsega.

čitev še dodatno otežila že tako slab položaj slovenskega kmetijstva. Člani Sveta so tudi zahtevali, da vlada pri pripravi zakona vključi zbornico in jo seznaniti s predlogom zakona.

Glede na škodo, ki jo je nedavno povzročil vetrolom v nekaterih delih Slovenije, je Svet predlagal, da naj se kot višjo silo oziroma kot hudo naravno nesrečo, ki resno prizadene kmetijsko gospodarstvo, upošteva tudi vetrolom. Hkrati so podprli sklepe sveta Območne enote KGZS Slovenj Gradec za izvedbo nujno potrebnih aktivnosti za pomoč kmetijam, pri-

zvodnih stroškov.

Na drugi strani tudi trgovci ugotavljajo, da je prodaja zelenjave v letošnjih jesenskih mesecih v trgovinah nekoliko manjša, kar je verjetno posledica topllega jesenskega vremena. Potrošniki imajo na svojih vrtovih še precej zelenjave, poleg tega v tako toplem vremenu ne kuhajo jedi iz zelenjave, kot je ohrovt, zelje, brokoli. Po cikoriiji je povpraševanje majhno, ker jo potrošniki premalo poznajo. Kot vedno pa poleti primanjkuje slovenske solate, bučk, kumar in korenja.

Partnerji zelenjavne verige

nostno odkupili zelenjavo slovenskega porekla.

Obseg OMD naj bi ostal enak

Na osmi seji Strokovnega odbora za gorsko-višinska območja OMD za pridelavo ter agrarne skupnosti (v nadaljevanju SO) pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS) v začetku novembra je **Silvester Kranjec** z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) v uvodu člane SO seznanil s potekom reforme OMD. Povedal je, da so predstavniki Evropske

Predsednik KGZS Cvetko Zupančič se je kot predsednik Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Državnega sveta Republike Slovenije v Zagrebu udeležil medparlamentarne konference z naslovom "Vloga parlamentov pri oblikovanju prihodnjih politik na področju prehrane in kmetovanja".

Za obvarovanje podeželja pred velikimi zvermi

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije se ne strinja, da se trenutno kot merilo družbene sprejemljivosti za upravljanje z zvermi upošteva mnenje nekaterih nevladnih organizacij brez upoštevanja mnenja podeželja.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Prebivalci podeželja so ogorčeni, ker se njihovega stalnega opozarjanja na težave z zvermi ne sliši. Upravno sodišče je že dvakrat zadržalo odstrel volkov in odpravilo prilogo za volka v Odloku o odvzemu vrst rjavega medveda in volka iz narave. Sodišče, ki je odločilo v imenu ljudstva, popolnoma ignorira tisti del ljudstva, ki se ga problem z zvermi najbolj dotika, to je rejce drobnice in drugih živali. Ministrstvo za okolje in prostor se je zaradi takšnih razsodb sodišča od-

ločilo, da za tokratno upravljalno obdobje volka ne vključijo v Odlok, kar pomeni, da reden odvzem volka ni mogoč. Možen je le odvzem na podlagi individualnih odločb, kar v praksi pomeni, da odvzema volka v tem upravljalnem obdobju praktično ne bo.

KGZS zato pripravlja tožbo, s katero bo od države zahtevala zaščito podeželskega prebivalstva in zagotovitev trajnega upravljanja tako z volkom kot medvedom.

Dejanski odvzem manjši od prirastka

Ljudje s podeželja vedno pogosteje srečujejo medveda in volka v bližini naselij, kar vzbuja strah in nelagodje, priča so tudi konfliktnim situacijam. Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) je v Stokovnem mnenju za naslednje upravljalno obdobje predvidel odvzem 225 medvedov, vključujoč izgube, in 11 volkov.

Predlagan odvzem je strokovno utemeljen in predvideva odvzem v višini prirastka. A ker je zaradi različnih pritiskov dejanski odvzem manjši od letnega prirastka, se število zveri povečuje. K temu prispeva tudi pozno sprejemanje Odloka, zaradi česar je onemogočen odvzem v jesenskem delu lovne dobe. Število medvedov je v zadnjem desetletju naraslo za več kot 40 %, populacija volka pa se je v zadnjih osmih letih praktično podvojila. Posledica številčnega večanja populacij je tudi širjenje na območja, kjer jih

prej ni bilo. Takšno upravljanje z zvermi ni trajnostno in lahko povzroči nepopravljive negativne posledice za podeželje.

Zaradi vse pogostejšega zadrževanja zveri v bližini naselij so le-te začele izgubljati strah pred ljudmi. Vse pogosteje iščejo hrano tudi v bližini naselij, vse številčnejši so tudi stiki z ljudmi.

Vsako leto en do dva napada medveda na človeka

Vse to kaže na to, da je treba z zvermi v poseljeni krajini upravljati tako, da se odstranjuje težavne osebe in da se ne dopusti nenadzorovane prostorske širitve populacije. In ker je država zadolžena za upravljanje z zavarovanimi zvermi, KGZS in prebivalci podeželja upravičeno zahtevajo od nje, da to področje uredi na način, da se bodo ljudje počutili varno in da bodo lahko brez večjih motenj opravljali kmetijsko dejavnost.

Upravljanje z velikimi zvermi obravnava tudi Delovna skupina na Ministrstvu za okolje in prostor, kjer je kot predstavnik državnega sveta član tudi Branko Tomažič, sicer podpredsednik KGZS. V zvezi z upravljanjem z zvermi je povedal: »Mnenje delovne skupine, kjer smo člani kmetje, lovci in drugi predstavniki podeželja, ni dovolj upoštevano. Še zlasti glede informacij, ki v zvezi z zvermi potujejo v Bruselj.

Pri tem so nevladne organizacije, ki poročajo, kako znano dobro upravljati z velikimi zvermi, zelo agresivne in je njihov glas v Bruslju bolj slišan, glas tistih, ki imamo težave z zvermi, pa ne. Resda je pred časom Zveza društev ekoloških kmetov pripravila petico, ki jo je podpisalo več kot petdeset nevladnih organizacij, med njimi tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, vendar je pot do učinkovitejšega, to je prebivalcem podeželja bolj prijaznega upravljanja z velikimi zvermi še dolga.

Zato menim, da moramo kmetje in drugi prebivalci podeželja in nenazadnje tudi lovci bolj glasno izpostaviti težave, ki jih povzročajo medvedi in volkovi, in dati skupaj pritožbo v Bruselj, saj je le z večkratnimi opozorili mogoče doseči spremembe. Skrajni čas je, da se to področje uredi tako, da se prebivalce podeželja zaščiti.«

Že 60 let selekcije vinske trte v Sloveniji

V juniju 2017 je začela nov mandat Komisija za trsničarstvo pri Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (KGZS), katere ključni nalogi sta zastopanje interesov trsničarjev – članov KGZS ter promocija slovenskih trsničarjev. V letu 2018 sta bila na pobudo komisije v juniju izvedena predstavitev in prikaz delovanja ter uporabe namenskega pršilnika NOBILI, prirejenega za uporabo v trsničarski proizvodnji. Predstavniki italijanskega podjetja so predstavitev izvedli na površinah Trsnice Vrhpolje, udeležilo pa se jo je petindvajset trsničarjev.

Aktivnosti komisije so potekale tudi v avgustu, saj so se slovenski trsničarji že drugo leto zapored imeli priložnost predstaviti na sejmu AGRA. Na prostoru KGZS se je pet dni sejma s pomočjo TV zaslona predvajal promocijski film, ki je ob strokovni razlagi prikazal celoten postopek pridelave trsnih cepljenk. Pridelava trsnih cepljenk v Sloveniji temelji na pridobivanju cepilnega materiala iz potrjenih matičnih trsov klonov vinskih sort. Klonska selekcija v Sloveniji poteka že šestdeset let. Kot plod domačega selekcijskega dela je bilo v letu 2008 potrjenih 39 novih slovenskih klonov šestnajstih vinskih sort. Katalog teh klonov je bil obiskovalcem sejma AGRA na voljo.

Obiskovalcem sejma so bili za informacije na voljo tudi člani komisije za trsničarstvo Jože Žgur, Peter Curk in Simon Toplak. Zelo so pogrešali večjo odzivnost trsničarjev, ki bi lahko prisotnost trsničarjev Slovenije na Agri izkoristili za promocijo lastnega sadilnega materiala oziroma promocijo svojih kmetijskih gospodarstev. Promocijskega materiala, razen nekaj poslovnih vizitk posameznikov, skoraj ni bilo. Člani komisije so bili aktivni tudi pri trsničarskem posvetu v Šentjernej, ki je potekal 18. oktobra in je bil posvečen 60-letnici neprekinjenega izvajanja selekcije vinske trte v Sloveniji in sta ga soorganizirala KGZS - Zavod Novo mesto in KGZS.

Vojko Bizjak, KGZS

KGZS proti vinarstvu kot dopolnilni dejavnosti

Pred nekaj tedni se je v javnosti pojavil predlog, da naj bi predelava grozdja v vino postala dopolnilna dejavnost (DD) za vse pridelovalce, ki imajo več kot 20 arov vinogradov. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) meni, da bi taka rešitev vinogradnikom znatno povečala administriranje in povzročila nepotrebne finančne izdatke, zato predlogu ostro nasprotuje. Se pa KGZS strinja, da je treba urediti evidence, ki jih Zakon o vinu (Zvin) že predpisuje, kar je pomembno tako z vidika preprečevanja prodaje neevidentiranega vina kot tudi z vidika strateškega načrtovanja v vinogradniško-vinarskem sektorju, da bo temeljilo na bolj verodostojnih podatkih. KGZS ocenjuje, da obstoječa zakonodaja (in njeno izvajanje) nudi primerljivo poslovno okolje za vse deležnike v vinskem sektorju. KGZS meni, da se mora ohraniti predelava lastnega grozdja v vino v okviru urejene obdavčitve po katastrskem dohodku (pavšalna obdavčitev), če želimo, da bo slovensko podeželje ostalo poseljeno in obdelano. Povečevanje zahtev po uvajanju novih poslovnih modelov bi vinogradnikom vinarjem znatno povečalo administriranje in nepotrebne finančne izdatke, kar bi

Novo administrativno obremenitve, ki bi jih prinesla registracija dopolnilne dejavnosti za predelavo grozdja v vino, bi vodila k opuščanju vinogradništva.

lahko v marsikaterem primeru vodilo k opuščanju dejavnosti in zaraščanju vinogradniških površin.

Ma. P.

Čas je še do konca januarja

Vse mlade kmete, ki želijo oddati vlogo na Javni razpis za podukrep 6.1 Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete za leto 2018, obveščamo, da bo rok za oddajo vlog na javni razpis s 15. 1. 2019 podaljšan do 31. 1. 2019. Vzrok za spremembo roka za oddajo vlog na javni razpis je sprememba državnega koordinatnega sistema in s tem povezana nadgradnja aplikacije RKG.

V četrtek, 31. 1. 2019, se torej zaključuje četrti javni razpis Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete. Vse mlade kmete, ki pripravljate vlogo pozivamo, da jo odate v roku. Vse vloge, oddane po uradnem zaprtju razpisa, bodo zavržene.

Vlogo sestavlja prijavi obrazec s prilogami. Upravičenec ali njegov pooblaščenec se za elektronsko vložitev vloge s kvalificiranim digitalnim potrdilom prijavi v informacijski sistem agencije in izvede elektronski vnos ter vloži prijavi obrazec v informacijski sistem agencije. Prijavi obrazec, ki je vnesen v informacijski sistem agencije, je potrebno natisniti ter z izpisom identifikacijske kode in podpisom vlagatelja skupaj s prilogami poslati priporočeno na naslov: Agencija

Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja, Dunajska 160, 1000 Ljubljana, ali oddati na vložišču agencije. Ovojnica vloge na javni razpis mora obvezno vsebovati vse elemente, ki so navedeni tudi v prilogi 10: Etiketa za naslavljanje vloge na javni razpis: naslov, naziv in sklop javnega razpisa, točen naslov prejemnika vloge (ARSKTRP), na ovojnici mora biti razviden datum in čas (ura, minuta) oddaje vloge na javni razpis, ki ju označi izvajalec poštnih storitev oziroma vložišče agencije. Na ovojnicah mora biti tudi napis: NE ODPRAJ – VLOGA NA JAVNI RAZPIS! Predlagamo, da na ovojnico nalepite že pripravljeno etiketo, ki se natisne skupaj z vlogo. Za čas oddaje vloge se šteje čas oddaje vloge v fizični obliki.

Za dodatne informacije o razpisu se še vedno lahko obrnete na nosilce ukrepa za zagon dejavnosti za mlade kmete na kmetijsko-gozdarskih zavodih, ki delujejo v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki vam bodo strokovno svetovali o oddaji vloge na ukrep Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete.

Vse se da, če država tako hoče

Strokovna ekskurzija Kmetijsko gozdarskega zavoda Ptuj na sosednjem Hrvaškem

Marko Černe, KGZS – Zavod Ptuj
marko.cerne@kgz-ptuj.si

Na stičišču Podravine in Slavonije v sosednji Hrvaški leži Virovitičko-podravska županija, ki je izrazito kmetijsko usmerjena, saj ima največ obdelovalnih površin na število prebivalcev v državi. Prav zato je kmetijstvo poglavitna gospodarska dejavnost, na kateri temeljita razvoj in prihodnost županije. Po svojih geografskih, talnohidroloških in klimatskih značilnostih je to področje zelo podobno območju ob Dravi od Maribora do hrvaške meje. Kmetijska zemljišča ležijo na ravnini, za namakanje imajo primeren in izdaten vodni vir (reko Dravo), tla so pretežno lahka in plitva, z nizko zadrževalno sposobnostjo za vodo in zato še bolj občutljiva na pomikanje padavin ter vpliv visokih poletnih temperatur. Padavin je letno od 800 do 830 mm, a jih praviloma primanjkuje v obdobju intenzivne rasti in razvoja rastlin.

Ogled in predstavitev namakalnega sistema Kapinci – Vaška smo začeli pri vodnem viru – reki Dravi, kjer je bil za

potrebe sistema zgrajen odvezni objekt, ki je z dovodnim cevovodom povezan s črpališčem namakalnega sistema. Namakalni sistem Kapinci – Vaška je bil odprt v septembru 2017, vsi postopki od ideje do otvoritve sistema pa so trajali dolgih 12 let.

Sklad ima dejavno vlogo pri namakanju

Namakalni sistem Kapinci – Vaška obsega površino 1260 ha. Minimalni delovni tlak v sistemu je 5,5 barov, dovodni cevovod iz reke Drave povezuje vodni vir z zbiralnikom, ki omogoča kontinuirano delovanje črpalk z instaliranim pretokom. Črpališče omogoča črpanje vode iz vodnega zbiralnika, dvig na potrebno višino, kar omogoča distribucijo vode po razvodnem tlačnem cevovodu do hidrantov na kmetijskih zemljiščih in priključitev ustrezne namakalne opreme. Vgrajene so štiri horizontalne črpalke s kapaciteto 200 l/s, z nazivnim tlakom 8,2 bara, moči 250 kW,

Udeleženci strokovne ekskurzije pred sladkorno tovarno Viro v Virovitiči (foto: M. Černe)

in štiri manjše črpalke po 120 kW s skupno kapaciteto 100 l/s, skupna kapaciteta črpališča je 900 l/s. Za primerjavo naj povem, da je skupna kapaciteta črpališča za NS Ormož 520 l/s za dosedanje površino okrog 700 ha.

Celotni strošek izvedbe namakalnega sistema je znašal 89 milijonov kun, kar je okrog 11,9 milijona evrov oz. 8.400 evrov/ha, če upoštevamo bruto površino, ali 9.400 evrov/ha pri upoštevanju neto površine. Strošek izgradnje je primerljiv s stroškom izgradnje pri nas, je pa kljub vsemu višji, kot je priznan v Katalogu stroškov in najvišjih priznanih vrednosti iz PRP 2016–2020, kjer znaša 7.450 evrov/ha. Izdelava pro-

jektne dokumentacije je znašala 600.000 evrov.

Za razliko od postopkov v Sloveniji je tam začetno območje namakanja temeljilo na državni zemlji, kar pomeni, da ima hrvaški sklad za kmetijska zemljišča odločilno in predvsem zelo dejavno vlogo pri uvedbi namakanja s še eno, zelo pomembno razliko – vsi zakupniki državnih kmetijskih ze-

mljišč ob odločitvi državnega sklada za kmetijska zemljišča, da pristopi k uvedbi namakanja, morajo podpisati pogodbo o namakanju brez možnosti odklonitve.

Naša »cukerca« na Hrvaškem

Po končanem ogledu namakalnega sistema, izčrpani predsta-

vitvi in množici vprašanih udeležencev, na katere so gostitelji prijazno odgovarjali, so nas še pogostili v tipični dravski ribiški koči. Sledil je ogled sladkorne tovarne Viro v Virovitiči, ki odkupuje tudi sladkorno peso naših proizvajalcev Združenja pridelovalcev sladkorne pese Slovenija.

Tovarna sladkorja Viro iz Virovitiče je najmlajša in najmodernejša »cukerca« na Hrvaškem. Izgradnja tovarne se je začela leta 1976, dnevna kapaciteta predelave sladkorne pese je 4.000 ton, ima pa tudi kapacitete za predelavo alternativnih surovin, kot je sladkorni trs. V tovarni posvečajo posebno pozornost tudi tehnologiji pridelave sladkorne pese, kar imajo podprto z agronomsko službo. Glavna naloga je uvajanje sodobnih tehnoloških ukrepov pri pridelavi sladkorne pese za svoje kooperante, predvsem zaščito pred pleveli, foliarno prehrano z borom in ostalimi foliarnimi gnojili ter zaščito pred listno pegavostjo (*Cercospora beticola*).

Glavne ugotovitve strokovne ekskurzije, ki bi jih veljalo uporabiti tudi pri nas in s tem namenom tudi seznanjamo slovensko javnost:

- dejavna vloga Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS pri uvajanju namakanja; namakanje bi se moralo začeti pri državni zemlji,
- obvezen pristop zakupnikov državne zemlje v načrtovano namakalno območje brez možnosti zavrnitve in
- ponovno začeti s postopki izgradnje nove sladkorne tovarne v Sloveniji.

Fairshare za digitalizacijo

KGZS uspešna pri pridobitvi projekta v okviru programa EU Horizon 2020

Igor Hrovatič, KGZS
igor.hrovatic@kgzs.si

KGZS je bila v partnerstvu SEASN, ki ga sestavljata še hrvaška kmetijska svetovalna služba in Inštitut za poljoprivredne nauke iz Beograda, uspešna pri pripravi in odobritvi projekta Horizon 2020. Konec novembra je v Dublinu potekalo uvodno srečanje vseh partnerjev projekta.

V prihodnjih desetletjih se evropsko kmetijstvo srečuje z

velikimi izzivi, zlasti s trajnostno proizvodnjo hrane. EU projekt Horizon 2020 z naslovom FAIRshare, ki se je začel prejšnji teden v Dublinu na Irskem, je namenjen izboljšanju uporabe digitalnih orodij in storitev v kmetijskem svetovanju, z namenom, da bi evropski kmetje lahko bolje izkoristili digitalne tehnologije.

Projekt FAIRshare, ki ga

vodi Teagasc, Irska agencija za kmetijstvo in razvoj hrane, združuje 22 partnerjev iz 15 evropskih držav. Projekt je sestavljen iz mešanice partnerjev, ki imajo različna ozadja in spretnosti in si prizadevajo doseči skupni cilj spoznavanja prednosti digitalizacije za kmete in celotno družbo. Projekt bo vključeval, omogočil in pooblastil neodvisno kmetijsko svetovalno skupnost za uvajanje novih orodij, strokovnega znanja in izkušenj.

Projektni koordinator, profesor Tom Kelly iz Teagasca, je dejal: "Elektronske podatkovne, analitične in komunikacijske tehnologije imajo potencial, da

omogočijo natančnejše, hitrejše in boljše odločanje na kmetijah. Obstaja nevarnost, da se digitalizacija in prihodnje novosti ne vpeljujejo v delo svetovalnih služb, razen če se skupnost svetovalcev za podeželje mobilizira, da prevzame odgovornost za digitalna orodja in zagovarja uporabniški vmesnik.

Projekt FAIRshare ima dva glavna cilja. Prvič, razviti odprt inventar digitalnih orodij in storitev, ki se uporabljajo na mednarodni ravni, kar bo na voljo vsem svetovalcem. Drugič, ustvariti "živi laboratorij", ki pooblašča svetovalce iz celotne EU, da sodelujejo pri spletnem inventarju. FAIRshare bo financiral 40 različnih svetovalnih primerov, ki bodo svetovalcem omogočili obravnavo izziva vgrajevanja digitalnih orodij v različne svetovalne in kmetijske okvire po vsej EU. Poseben poudarek bo na sooblikovanju močnih komunikacijskih pristopov in pristopov za sodelovanje svetovalcev, ki bodo zagovarjali in navdihnili svoje kolege in kmete, vodili močnejšo mrežo za širšo in boljše uporabo digitalnih orodij.

V spomin našemu Egonu

Še pred kratkimi par meseci je po hodnikih našega Zavoda korakal postaven možak, mimo katerega nisi mogel iti kar tako. Pa saj njegovi sodelavci in sodelavke niti nismo hoteli mimo njega. Prgišče besed s tem brkatim kodrolascem je bilo kot požirek napitka, ki zdravi tegobe hitrega, včasih napetega delovnega ritma. Očarljiva mešanica skoraj gosposke resnobnosti in pristne, neigrane prostodušnosti te je slej ko prej razorožila in moral si si priznati, da kramljaš s toplim, odkritosrčnim človekom, ki "nima nič za bregom."

Ja, to je bil naš specialist za živinorejo in na mnogih predavanjih in obiskih kmetij, ki jih je opravil v desetletjih dela pri nas, je očaral tudi svoje poslušalce. Mlade in stare, kmetovalce in tiste, ki to niso. Imel je, kot po navadi rečemo, "nastop". Ko je stopil v predavalnico, je bila ta njegova, obvladal je prostor in ljudi v njem. Prepričal je s svojo strokovnostjo, še bolj pa s hudomušnimi, osvežujočimi domislicami, s katerimi se je znal iz visoko strokovnega predavatelja v trenutku spremeniti v zabavnega sogovornika, ki zna reči marsikakšno o marsičem.

Vedeli smo, da nas bo ta dobri možak kmalu zapustil. A smo mu privoščili – njegova delovna doba se je iztekala, dočakal je čas za zasluženi pokoj, za tople, mirne trenutke s svojimi najbližjimi. Naj le gre, smo si rekli, in bili obenem prepričani, da se še kdaj vrne. Da ga še kdaj srečamo na hodnikih našega Zavoda in z njim spregovorimo tistih nekaj zdravih besed.

In naš Egon je res šel. A ne tako, kot smo pričakovali – odšel je za zmeraj.

Le težka sprejemamo to resnico. Toliko bolj, ker vemo: če je bil tak človek kot sodelavec, kako pogrešan mora biti šele kot oče in mož ...

Naše sožalje njegovim najbližjim je iskreno, tako iskreno, kot je bil naš Egon sam.

Njegovi sodelavci in sodelavke
KGZS – Zavod Nova Gorica

Uvodno srečanje vseh partnerjev projekta Fairshare v Dublinu

Sistem inovacij in prenosa znanja v slovenskem kmetijstvu

Na 33. tradicionalnem posvetu javne službe kmetijskega svetovanja je v Laškem sodelovalo več kot 300 udeležencev.

dr. Janko Rode, KGZS
Barbara Trunkelj, KGZS
Tatjana Vrbošek, KGZS
zelena.dezela@kgzs.si

V organizaciji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) je konec novembra v Laškem potekal 33. tradicionalni posvet Javne službe kmetijskega svetovanja. Na njem so predstavili delovanje pod-sistemov in njihovi poveza-vi v Sistem inovacij in prenosa znanja v kmetijstvu (AKIS) v Sloveniji.

»Kmetijski svetovalci smo podporni del sistema vodenja kmetov skozi različne ukrepe in razdeljevanje sredstev skupne kmetijske politike Evropske unije. Zaradi dobro opravljenega dela Slovenija izkoristi večino evropskih sredstev, namenjenih kmetijstvu in podeželju,« je prek 300 prisotnih kmetijskih svetovalcev v svojem nagovoru pozdravil vodja javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS **Anton Jagodic** in dodal: »Razvoj kmetij ni in ne more biti odvisen samo od ukrepov kmetijske politike. Potreben je tudi tehnološki razvoj, uvajanje novih tehnologij, postopkov in metod dela, saj se le tako lahko dviguje produktivnost, ki v slovenskem kmetijstvu nima ugodnih kazalcev, tako kot ne višina dohodka, ki jo dosegajo kmetije.«

Kaj nas čaka kmalu

Kako pomembni so kmetijski svetovalci za ohranitev kmetovalcev in kmetijstva, je v pozdravnem nagovoru podaril predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije **Cvetko Zupančič**. »Smo pred novim obdobjem evropske skupne kmetijske politike, ki je ni enostavno uskladiti. Med državami članicami poteka nenehno medsebojno dokazovanje, kako drugačno in posebno je kmetijstvo znotraj posameznih članic. Pri pripravi novega programa gre na po-

litični ravni tako za skupno lobiranje in lobiranje posameznih držav,« je povedal Zupančič in tudi: »Enotnost se pokaže pri zahtevi, da se sredstva za kmetijstvo ne smejo znižati. Dejstvo je, če želimo ohraniti kmetijstvo, rabimo več sredstev in hkrati najti način, kako pridelovati z dodano vrednostjo.« Pri tem je izpostavil nujnost zmanjševanja birokratskih zahtev ter ohranitev poseljenega podeželja in kmetijske panoge, ki ga politika rešuje z ukrepi mladi prevzemnik, ki pogosto prinaša problem medgeneracijskega sobivanja.

Kmetje potrebujejo celostni kmetijski nasvet, saj razvoj modernih tehnologij in digitalizacija zahtevata več kmetijskega svetovanja, kot ga je kmet kadarkoli doslej potreboval.

Ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **dr. Aleksandra Pivec** je v svojem nagovoru izpostavila aktivnosti v smeri administrativne poenostavitve in drugih razbremenitev v kmetijstvu. Med glavnimi

nalogami je navedla izboljševanje starostne strukture in izobrazbe ljudi na kmetijah, tehnološki napredek, vključno z inovacijami in razvojem digitalnih tehnologij. Poudarila je še, da ministrstvo nadaljuje izvajanje prednostne naloge iz resolucije o strategiji razvoja kmetijstva 2014–2020.

Na pomen povezovanja različnih znanj v kmetijstvu je opozoril predsednik odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v Državnem zboru **Franc Breznik**. »Pred nami je čas, da začnemo ambiciozno kmetijsko politiko. Majhnost Slovenije ne pomeni pomanjkljivosti, pomeni prednost. Slovenija ima tukaj veliko rezerv.«

Kaj o AKISU menijo Evropa in mi

Povezan sistem inovacij in prenos znanja v kmetijstvu AKIS kot del bodoče kmetijske politike, je predstavila **Inge Van Oost**, zaposlena pri Evropski komisiji na generalnem direk-

Na posvet vedno pridejo tudi pomembni gostje iz politike in stroke, tokrat je bila prvič v vlogi ministrice tudi dr. Aleksandra Pivec.

ženja. »Poudarek je na potrebah kmeta in gozdarja, ne v smislu širšega sektorja. Nujno je povezovanje partnerjev z znanjem, ki se dopolnjuje. Projekti AKIS morajo biti narejeni praktično s ciljem praktičnih rešitev,« je razložila Van Oostova. In še, da je za tovrstne projekte predviden ugoden, 80-odstotni delež evropskih sredstev.

kajo javno službo kmetijskega svetovanja pri uresničevanju AKIS. Predvsem bi morale javne službe med seboj veliko bolj in učinkoviteje sodelovati, država pa mora zagotoviti dovolj sredstev za njihovo delovanje.

Direktor KGZS **Branko Ravnik** je poudaril, da za doseganje strateških ciljev kmetijstva rabimo sistematični pri-

pridelka pomembnejših kulturnih rastlin, prirastka v živinoreji ter cen v primeru z letom 2015. Opozorila je na strukturne spremembe med leti in razlike v primerjavi s kmetijstvom drugih držav članic. V povprečni površini kmetijskega gospodarstva in številu glav živine smo pod povprečjem EU 28. To pomeni, da imamo še veliko možnosti za strukturne izboljšave v slovenskem kmetijstvu.

Marta Hrustel Majcen z MKGP je predstavila organiziranost javnih služb v kmetijstvu, njihove ključne naloge in kakšne so možnosti oziroma potrebe po medsebojnem sodelovanju. Pri tem je izpostavila javno službo kmetijskega svetovanja, ki je z izborom KGZS kot izvajalke javne službe dobila na strokovni avtonomnosti. Poudarila je tudi odprto možnost vključevanja mladih strokovnjakov in nujnost nenehne usposabljanja sodelavcev JSKS.

Pametno kmetijstvo

Predavatelj **prof. dr. Janez Bešter** s Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani je opozoril na vlogo informacijske in komunikacijske tehnologije pri sodobnem posredovanju in prenosu znanja, tudi v kmetijstvu. Podrobno je predstavil nekaj različnih rešitev za prenos inovacij ter znanja, ki jih sooblikujejo na Fakulteti za elektrotehniko (FE). V prihodnosti se bo namreč prenos znanja vse bolj selil na različne osnove, kot so mobilno učenje, virtualna predavalnica in podpora za boljše zmogljivosti.

Predstavitev Digitalizacija in sistem inovacij in prenosa znanja v slovenskem kmetijstvu prof. dr. Mirana Lakote je postregla z informacijami o razvoju biosistemskega inženirstva pri nas in kako se to vklaplja v globalni trend »pametnega kmetijstva«. Opozoril je tudi na pomen digitalizacije za male kmete in možnost njihovega vstopa na nekatere nišne trge. Digitalizacija kmetijstva bo omogočila optimizacijo procesov ustvarjanja dodane vrednosti.

V okviru posveta sta bili tudi dve razpravi. Udeleženci razprav so predstavili svoje poglede na AKIS. Pokazalo se je, da bo treba vložiti še veliko napora, da se bodo v sistemu vključili predvsem kmetje s svojimi potrebami in željami, kar pa je izhodišče za uspešno delovanje AKISa. Skupen povzetek razprav je bil, da je sistem dobro zastavljen, vendar moramo več napora vložiti v sodelovanje.

Državna sekretarka na MKGP **mag. Tanja Strniša** je seznanila prisotne s pristopom k pripravi strateškega načrta SKP in o znižanju EU sredstev glede na obdobje 2014–2020. Opozorila je tudi na časovnico za oddajo strateškega načrta in predstavila metodologijo, po kateri le-ta nastaja. Posebno pozornost je v predstavitvi posvetila programiranju AKIS-a in opozorila na stvari, ki jih je treba upoštevati pri strateškemu načrtu za AKIS.

Da rabimo nov pristop, ker je obstoječi sistem AKIS nepovezan (raziskave niso aplikativne, izobraževanje je slabo povezano s prakso, svetovanjem in raziskavami), je opozoril direktor Kmetijskega inštituta Slovenije **dr. Andrej Simončič**. Da bi bila ta povezava uspešna, bi moralo to koordinacijo prevzeti ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP). Izpostavil je tudi nekaj prednosti in izzivov, ki ča-

stop. Da bi to dosegli, bi se morali bolj posvetiti ekonomiki pridelave in prireje, se bolj organizirano lotiti pridelave in prireje za trg, upravljati s tveganji, slediti tehnološkim trendom, se povezovati, razvijati dopolnilne dejavnosti na kmetijah, predvsem pa bolj na široko odpreti vrata digitalizaciji v kmetijstvu. Na koncu je še dodal, da kmetje rabijo celostni kmetijski nasvet, da digitalizacija zahteva več kmetijskega svetovanja, kot ga je kmet kadarkoli do slej potreboval, in da je za pravilno rabo digitalnih orodij osebni kmetijski nasvet izjemnega pomena.

V kakšnem stanju so kmetijstvo in javne službe

Prva ocena stanja v slovenskem kmetijstvu v letu 2018 je postregla s prvimi podatki o stanju kmetijstva v letu 2018. **Marjeta Pintar** s Kmetijskega inštituta Slovenije je predstavila nihanje

Pravi ukrepi ob pravem času

Zatiranje bolezni modrikastega jezika – zgodba o uspehu

doc. dr. Ožbalt Podpečan, predsednik Veterinarske zbornice Slovenije
zelena.dezela@kgzs.si

V letu 2019 bomo v Republiki Sloveniji tretje leto zapored izvajali sistematično cepljenje govedi in drobnice proti bolezni modrikastega jezika. Bolezen se v klinični obliki po uvedbi sistematičnega cepljenja vseh prežvekovalcev leta 2017 ni več pojavila, kar potrjuje pravilnost odločitve glede uvedbe cepljenja. Strategija cepljenja, ki jo je na predlog Sveta za veterinarstvo sprejel Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, omogoča rejcem neovirano trgovanje z živalmi skozi vse leto in to z vsemi pomembnejšimi trgovinskimi partnericami. Če programa cepljenja ne bi imeli, bi se srečali s številnimi ovrhami in posebnimi pogoji trgovanja, zato je nujno, da se program nemoteno izvaja naprej. Kljub nedvomno dobrim rezultatom in oceni, da je cepljenje proti bolezni modrikastega jezika uspešno, se vsako leto pojavljajo dvomi v nujnost cepljenja in anonimne informacije o domnevno velikih škodah, ki jih cepljenje povzroča. Pri podrobnejšem preverjanju teh informacij zaenkrat nismo našli dokazov za navedbe glede škod, zato je nujno, da rejci dogodke, za katere menijo, da so v vzročni zvezi s cepljenjem, prijavijo.

Za kaj je bolezen nevarna

Bolezen modrikastega jezika (BT) je virusna bolezen domačih in divjih prežvekovalcev. Povzročitelj je virus, ki spada v rod orbivirusov iz družine reovirusov. Do danes je poznanih 27 serotipov virusa (BTV 1 do BTV 27). Bolezen se pojavlja v državah Sredozemlja, v zadnjih letih je bila ugotovljena tudi drugod po Evropi. V Sloveniji smo bolezen prvič ugotovili novembra 2015. Potrjen je bil serotip BTV4, ki se pojavlja v državah JV in Srednje Evrope.

Med živalmi se širi s piki krvosesnih mušic iz rodu *Culicoides*. Mušice, ki prenašajo bolezen, so praviloma aktivne v obdobju od aprila do decembra, zato se tudi bolezen pojavlja sezonsko. Neposreden

prenos z živali na žival ni znan, prav tako bolezen ni varna za človeka.

Pri okuženih živalih se lahko pojavijo naslednji klinični znaki: povišana telesna temperatura; izcedek iz smrčka in slinjenje; pordel smrček in očesne veznice; otekla sluznica ustnic, dlesni, brezzobe plošče in jezika; razjede po smrčku in ustni votlini, lahko tudi po vimenu; padec mlečnosti, lahko pride do mastitisa; zaradi vnetja svitka in parkeljne usnjice pride do oteženega gibanja živali; lahko se pojavijo tudi motnje v reprodukciji (pregonitve, zvržavanja, mrtvorojene živali, prirojene deformacije plodov).

Prijava bolezni in ukrepi

BT spada med obvezno prijavljive bolezni, za katere velja, da mora imetnik živali vsak sum oziroma pojav takoj sporočiti najbližji veterinarski organizaciji ali na pristojni območni urad Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (OU Uprave), ki ustrezno ukrepajo.

Ukrepi na okuženem gospodarstvu so vezani na omejitve premikov in izločanje klinično bolnih živali, s čimer se zmanjša možnost nadaljnega širjenja bolezni in se prepreči nepotrebno trpljenje živali.

Pogoji za premike na območju z omejitvami, za katere je določeno celotno območje Slovenije, se razlikujejo glede na to, ali so vektorji aktivni ali ne, saj je širjenje BT pogojeno z aktivnostjo vektorjev (krvosesne mušice). Prav tako se pogoji za premike razlikujejo glede na kategorijo živali (živali za plemo, proizvodnjo oziroma živali za zakol). V času, ko so vektorji aktivni, so z območja z omejitvami možni premiki živali za plemo ali proizvodnjo le, če so živali cepljene ali naravno imune (kar se dokaže z ustreznimi preiskavami) in so tretirane z repelenti/insekticidi. Tretiranje z repelenti/insekticidi je obvezno tudi za prevozna sredstva.

V času brez aktivnosti vek-

Bolezen modrikastega jezika se med živalmi širi s piki krvosesnih mušic, ki so najbolj aktivne v obdobju od aprila do decembra.

torjev se lahko živali za plemo ali proizvodnjo premaknejo tudi, če imajo pred premikom opravljene predpisane preiskave (virološke ali serološke preiskave krvi). Če gre za živali za zakol, je pogoj za premik odsotnost BT na izvornem gospodarstvu vsaj 30 dni pred premikom in v času aktivnosti vektorjev še tretiranje prevoznih sredstev z repelenti/insekticidi. Premiki vseh kategorij dovzetnih živali znotraj istega območja z omejitvami, kjer kroži isti serotip virusa, so dovoljeni, če na dan premika živali ne kažejo kliničnih znakov bolezni.

Edini preventivni ukrep je cepljenje

Edini ukrep za izkoreninjenje bolezni, ki je učinkovit, je zaščitno cepljenje, ki pa omogoča tudi ugodnejše pogoje za trgovanje. Cepljenje ne vpliva neposredno na trajanje oziroma podaljšanje ukrepov zaradi BT. Cepljenje proti BT je v Sloveniji obvezno in se na podlagi ukrepov iz Odredbe o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj financira iz proračuna Republike Slovenije. Cepljenje se mora na območju celotne Slovenije izvajati tri do pet zaporednih let. Prvič je bilo cepljenje opravljeno v letu 2017.

V skladu z znanstvenim mnenjem EFSA je priporočljivo cepiti celotno populacijo dovzetnih živali (govedo, drobnica) vsaj pet zaporednih let. Govedo se cepi v starosti več kot en mesec. Če živali izvirajo od cepljenih živali, se cepljenje izvede v starosti vsaj 2,5 meseca. Drobnica se cepi v starosti več kot en mesec. Če živali izvirajo od cepljenih živali, se cepljenje izvede v starosti vsaj 2,5 meseca.

Cepljenje izvajajo veterinarji veterinarskih organizacij s koncesijo. Pred izvedbo cepljenja morajo biti vse živali individualno označene na način, določen v predpisih, ki urejajo identifikacijo in registracijo živali. Imetnik živali je dolžan omogočiti dostop do živali na način, ki zagotavlja varno in učinkovito izvedbo zaščitnega cepljenja. Cepljenje mora biti v skladu s predpisom, ki ureja informacijski sistem za spremljanje, nadzor in poročanje o določenih boleznih živali (EPI), vneseno v računalniško aplikacijo EPI, ki zagotavlja spremljanje izvedbe cepljenja, nadzor ter sledljivost cepljenih živali. Podatki o ce-

pljenih so vidni tudi v centralnem registru govedi – v dosjeju živali in gospodarstva ter v centralnem registru drobnice – v dosjeju gospodarstva.

Za zagotavljanje sledljivosti cepljenih živali se podatki o izvedenih cepljenjih vne- sejo v dosje živali in gospodarstva (govedo) in v dosje gospodarstva (drobnica). Cepljenje mora biti v skladu s predpisom, ki ureja informacijski sistem za spremljanje, nadzor in poročanje o določenih boleznih živali (EPI), vneseno v EPI.

Za učinkovito zaščito morata biti govedo in drobnica cepljena v času, ki zagotavlja imunost še pred začetkom sezone aktivnosti vektorjev, ki bolezen širijo. To je predvidoma v drugi polovici aprila.

Premiki cepljenih živali znotraj območja z omejitvami in na prosta območja oziroma območja, kjer kroži drug serotip virusa, se izvajajo v skladu z Uredbo (EK) št. 1266/2007-7. in 8. člen, Priloga III.

Če so živali cepljene, se lahko trgovanje z vsemi kategorijami živali (zakol, plemo, proizvodnja) izvaja ne glede na obdobje aktivnosti vektorja. V tem primeru preiskave pred premiki niso potrebne.

Neželeni učinki cepljenja ali neželena cepljenje?

Veterinarska stroka je resno prisluhnila očitkom in govoricam o domnevnih neželenih učinkih cepljenja v letu 2017. Zato je Veterinarska zbornica Slovenije

januarja 2018 izdala priporočila veterinarskim organizacijam, ki cepljenje opravljajo, kako postopati ob morebitnih zdravstvenih zapletih pri živalih po cepljenju. Lastnik je dolžan vsako morebitno poslabšanje zdravstvenega stanja ali pogin živali po cepljenju nemudoma javiti veterinarski organizaciji, ki je cepljenje opravila. Nacionalni veterinarski inštitut (NVI) oz. veterinarsko-higienski služba (VHS) ob prijavi suma pogina, povezane s cepljenjem, poginulo žival odpelje in opravi raztelesbo. O rezultatih seznanila naročnika preiskave. Strokovna komisija Veterinarske zbornice Slovenije nato o vzročnosti povezave med poginom in cepljenjem presoja v vsakem primeru posebej. V letu 2017 nismo sistematično zbirali podatkov, saj so se pritožbe pričele pojavljati šele po zaključeni akciji in je bilo za nazaj trditve nemogoče preveriti. Je pa NVI opravil primerjave števila odpeljanih poginulih živali v posameznih regijah, po posameznih mesecih in letih pred cepljenjem in po cepljenju in ni zaznal odstopanj v smislu povečanega števila poginov v času cepljenja. V letu 2018 je bilo ob 685.026 opravljenih cepljenjih prijavljenih 61 primerov, ko so živali domnevno poginile zaradi cepljenja, deset primerov je izpolnjevalo pogoje za presojo pred Strokovno komisijo (SK) Veterinarske zbornice in v petih primerih je SK potrdila vzročno povezavo med cepljenjem in poginom živali. To predstavlja 0,00073 %, kar je po veljavnih kriterijih zelo redko (o zelo redko govorimo, ko se poja-

vi pri manj kot 0,01 %).

Po podatkih NVI je kot vzrok pogina največkrat navedena močna invadiranost drobnice z zajedavci, poškodbe in podhlajenost jagnjet, ki so se skotili v februarju in marcu. Februar in marec 2018 sta bila po podatkih ARSO bistveno hladnejša od dolgoletnega povprečja. Januar 2018 pa je bil statistično gledano eden najtoplejših mesecev glede na povprečje, kar je ob vlagi in spremembah temperatur eden od dejavnikov tveganja za pljučna obolenja, predvsem pri mladem govedu. Pljučnice so se po podatkih Veterinarske zbornice Slovenije pojavljale v večjem obsegu tako pred akcijo cepljenja, med akcijo in so trajale vse do poletja, tudi pri uvoženem pitovnem govedu, ki ni bilo cepljeno.

V primeru vzročne povezave med abortusi pri govedu in cepljenjem bi radi opozorili na naslednje dejstvo. Pričakovano delež abortusov v rejah krav je po podatkih iz znanstvene literature med 1 in 5 %. Pri približno 120.000 telitvah letno to znaša za Slovenijo od 1.200 do 6.000 abortusov. To pomeni, da vsako leto v času od januarja do marca 300 do 1.500 abortusov sovpada z akcijo cepljenja. Ob takšni statistiki je vzročnost med cepljenjem in abortusi težko vzpostaviti.

Učinkovito in varno

Edini ukrep za izkoreninjenje bolezni, ki je učinkovit, je zaščitno cepljenje, zato Republika Slovenija tovrstne programe v celoti financira. Ob pomembnem podatku, da je bilo v letu 2017 opravljenih 1.082.863 cepljenj goveda in drobnice, v letu 2018 pa 685.026, in dejstvu, da je stroka potrdila vzročno povezavo v petih primerih, lahko zagotovimo, da je cepljenje proti bolezni modrikastega jezika ne samo učinkovito, ampak tudi varno. Upravičenost pristopa, ki ga je ubrala Republika Slovenija pri izkoreninjanju bolezni modrikastega jezika, se kaže v tem, da se bolezen od uvedbe sistematičnega cepljenja klinično ne pojavlja več in da lahko imetniki s svojimi živalmi nemoteno trgujejo.

Število cepljenih živali

V letu 2017 je bilo v prvem krogu cepljenih skupno 462.942 govedi na 32.048 gospodarstvih in 112.866 drobnice na 8.262 gospodarstvih. V drugem krogu, ki je potekal junija in julija 2017, je bilo dodatno cepljenih še 14.612 govedi na 1.414 gospodarstvih. Skupaj torej 1.082.863 cepljenj.

Leta 2018 je za živali, ki so bile že cepljene v letu 2017, v skladu z navodili proizvajalca zadostoval en odmerek cepiva.

Skupno je bilo v okviru programa cepljenja proti BTV 4 v letu 2018 opravljenih 685.026 cepljenj na 36.197 gospodarstvih.

Cepljenih je bilo 435.246 govedi na 30.856 gospodarstvih in 109.276 drobnice na 8.400 gospodarstvih.

SREČNO IN USPEŠNO

- ✓ UGODNA OBRESTNA MERA 1,5% ZA DOBO FINANCIRANJA DO 5 LET
- ✓ VZMETENA SPREDNJA PREMA PRI MODELIH T5 EC IN T6 ZA SAMO 1EUR
- ✓ KLIMATSKA NAPRAVA PRI MODELIH TD5 IN T5 ZA SAMO 1EUR
- ✓ AKCIJSKI POPUSTI ZA T3F, TD4F, T4F3, T4F/N IN T4LP NA ZALOGI, ZA VSAKIH 10 KM MOČI PRIMAKNEMO DODATNIH 100 EUR POPUSTA
Primer: 90 KM pomeni 900 EUR dodatnega popusta

AKCIJE SE LAHKO MEDESEBJNO IZKLIJUČUJEJO. O PODROBNOSTI AKCIJ SE POZANIMAJTE PRI POOBlaščenih ZASTOPNIKIH.

Vsem strankam, prijateljem in poslovnim partnerjem
želimo vesel Božič in srečno novo leto

ITRO, d.o.o., PE Štore, Železarska cesta 3, 3220 Štore • Tel. (03) 780 57 12 (14, 15) • www.newholland.si
Prodajna mreža: Autocenter Ormož • Kmetijski Center Lah Komenda • Jakič Samo s.p., Sentjerne • Kovač Robert, s.p., Murska Sobota • Patriki, d.o.o. Dobrovo v Brdih • INO d.o.o. Brežice

PEFC pripomogel k varnemu delu v gozdu

Slovenski gozdovi so se po sistemu PEFC certificirali za nadaljnjih pet let

Egon Rebec, KGZS
egon.rebec@kgzs.si

Na trgu lesa stalno narašča povpraševanje po certifikatu PEFC. V Sloveniji ima certifikat za sledljivost izvora lesa že petdeset podjetij, ki se ukvarjajo s prodajo ali predelavo lesa. Praviloma so kupci tudi pripravljani za certificiran les ponuditi boljše ceno ali pa lastnikom gozdov uredijo in plačajo stroške izdaje potrdila o vključenosti v regijsko certifikacijo gozdov PEFC (RCG PEFC).

Skupaj je v RCG PEFC vključenih že 1140 lastnikov, ki gospodarijo z 286.408 ha gozda, kar predstavlja več kot 24 % slovenskih gozdov. Skladno z zahtevami slovenske certifikacijske sheme je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v letu 2018 že sedmič ocenila trajnostno gospodarjenje z gozdovi (TGG) pri lastnikih, vključenih v RCG PEFC. Vendar je

šnjega leta. Na sedežu KGZS se je najprej opravilo ponovno ocenjevanje izvajanja administrativnih postopkov RCG PEFC, sledil je pregled izbranih gozdnih posesti na terenu ter administrativni pregled preostalih izbranih gozdnih posesti. Po novih pravilih se namreč lahko določen delež gozdnih posesti oceni samo na podlagi razgovora z revirnim gozdarjem in lastnikom ter razpoložljive dokumentacije. Za Bureau Veritas sta ocenjevanje izvajala gozdarska strokovnjaka iz Slovenije in Hrvaške. Ocenjevanih je bilo dvajset gozdnih posesti. Na terenu se je pregledalo osem gozdnih posesti, od teh dve, ki jih je KGZS že pregledala v prejšnjih letih. Na štirih gozdnih posestih sta ocenjevalca certifikacijskega organa ocenjevala pregled s strani predstavnikov

dnih posesti kot običajno. KGZS je tako v letu 2018 pregledala TGG na 27 naključno izbranih gozdnih posestih. V pregled je bilo vključenih 3.196 ha gozdov na 512 gozdnih parcelah. Potekal je od 21. maja do 23. novembra. Na terenu se je pregledalo 15 gozdnih posesti, pri ostalih 12 pa smo opravili samo administrativni pregled. Na podlagi informacij, zbranih na ZGS, pri lastniku gozda ali pri ogledu gozda, se je za posameznega presojanega lastnika gozda napisal Zapisnik o skladnosti izvajanja zahtev TGG z določili slovenske sheme za certifikacijo gozdov. Pomanjkljivosti se je ugotovilo pri osmih oziroma manj kot 30 % lastnikov gozdov, izbranih za letošnji pregled.

Ob ocenjevanju Bureau Veritasa na terenu sta predstavnik KGZS hkrati izvajala tudi izredno ocenjevanje gozdnih posesti. Na ta način se je pregledalo osem gozdnih posesti. Na koncu izrednega pregleda se je skupaj z lastnikom izpisalo ugotovljena neskladja in določilo rok za njihovo odpravo. Neskladja so bila ugotovlje-

skih del, za kar imajo vsi sklenjene pogodbe. Dva lastnika gozdov (5 %) imata registrirano dopolnilno dejavnost za sečnjo in spravilo lesa, še več (7 %) jih ima opravljeno NPK za sekača ali traktorista. Skoraj 50 % prvič ocenjenih lastnikov se je udeležilo vsaj enodnevnega tečaja za varno delo z motorno žago, 19 % pa tudi tečaja za varno traktorsko spravilo lesa.

Kot do sedaj se je tudi letos

koliko lahko trajno letno posejajo na svoji gozdni posesti. V letu 2018 so bila pri rednem in izrednem ocenjevanju gozdnih posesti ugotovljena neskladja pri 33 % lastnikih gozdov, kar je bistveno manj kot v prejšnjih letih. Veliko lastnikov še ne upošteva zakonskega določila, da mora biti vsak stroj, ki dela v gozdu, opremljen s kompletom za primer izlitja olja. Pri pregledu skoraj tretjina lastnikov

daje lesa le 7 % lastnikov.

V zadnjih letih je bil zagotovo največji napredek narejen na področju varnega dela v gozdu. Le pri večjem lastniku, ki oddaja dela profesionalnim izvajalcem, smo na terenu opazili, da delavci niso pravilno uporabljali osebnih zaščitnih sredstev, s katerimi jih je opremil delodajalec.

Uspešne sanacije

Zaradi naravnih ujm in gradacije smrekovih podlubnikov smo pri ocenjevanju posebno pozornost posvečali izvedbi sanacije po ujmah poškodovanih gozdov. V ocenjevanje je bilo zajetih osem takih posestev ali 19 % vseh ocenjevanih. Zelo nas je razveselilo, da so vsi lastniki poškodovanih gozdov naredili vse, kar jim je bilo za sanacijo gozdov po naravnih ujmah in preprečitev nadaljnje razmnožitve podlubnikov naloženo s strani ZGS.

Ker so vsi lastniki pravočasno odpravili vse ugotovljene pomanjkljivosti, ni bilo sprejetih nikakršnih dodatnih ukrepov.

Izdaja potrdil

Promet s certificiranim lesom se stalno povečuje, kar se odraža tudi v stalnem izdajanju potrdil o vključenosti v RCG PEFC. V letošnjem letu je bilo izdanih 118 potrdil novim vstopnikom v RCG in 94 lastnikom gozdov, ki jim je preteklo prejšnje potrdilo. Od začetka certifikacije PEFC je izdanih že 1.184 potrdil. S potrdilom lastniki dokazujejo, da je bil les z njihove gozdne posesti pridobljen na trajnosten način.

Sprememba površin certificiranih gozdov

V RCG PEFC se je letos vključilo 128 lastnikov gozdov ali 11 % vseh sodelujočih. Površina gozdov, vključena v RCG PEFC, se je v enem letu povečala za 1,1 %. Trije lastniki so letos izstopili, eden ob napovedi ocenjevanja certifikacijskega organa. Zaradi novih vstopov, izstopov, sprememb lastništva in statusa gozdnih parcel moramo stalno posodabljaliti baze podatkov o certificiranih gozdovih, kar je zelo zahtevno delo, ker KGZS nima dostopa do podatkov o posameznih gozdnih posestih.

tudi KGZS pod stalno kontrolo in tako je KGZS bila letos deležna šestega ocenjevanja izvajanja postopkov RCG PEFC s strani certifikacijskega organa.

Prvič je KGZS kot regijski predstavnik za certifikacijo gozdov PEFC v Sloveniji dobila certifikat PEFC za trajnostno gospodarjenje z gozdovi v letu 2013. Ker certifikat velja pet let, je morala KGZS za ohranitev certifikata za nadaljnjih pet let v letošnjem letu prestati ponovno ocenjevanje. Ponovno ocenjevanje, kako se izvaja postopke regijske certifikacije gozdov PEFC in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, je izvedla certifikacijska hiša Bureau Veritas.

Ponovno ocenjevanje Bureau Veritas

Kot certifikacijski organ za ocenjevanje regijskega predstavnika je KGZS za leto 2018 izbrala mednarodno certifikacijsko hišo Bureau Veritas, d.o.o.. Ponovno ocenjevanje je potekalo od 21. maja do 27. junija leto-

KGZS, pri ostalih pa se je izvedla administrativna kontrola. Ocenjevanja so se izvajala v vseh gozdnogospodarskih območjih. Pri ocenjevanju izvajanja RCG PEFC nam je certifikacijski organ izpisal osem manjših neskladnosti, ki smo jih v celoti odpravili v manj kot mesecu dni oziroma pred rokom.

Preverjanje s strani KGZS

Vsake pet let mora KGZS opraviti pregled trajnostnega gospodarjenja na večjem številu goz-

na pri štirih lastnikih gozdov oziroma 50 % gozdnih posesti, ki so bile deležne izrednega ocenjevanja.

Še vedno slaba obveščenaost

Skupno je bilo letos pregledanih 43 gozdnih posesti, od tega 41 prvič. Lastniki, ki so bili letos prvič pregledani, v 76 % primerih sami opravijo večino del v svojih gozdovi. V ostalih primerih lastniki za opravljanje večine del v gozdovih najemajo registrirane izvajalce gozdar-

Neskladnosti pri TGG, ki jih je KGZS ugotovila pri pregledih v letu 2018

Vrsta neskladja	Število kršiteljev	Število kršiteljev v %
Se ne vodi evidenca poseka, spravila, uporabe in prodaje lesa	3	7
Stroji za delo v gozdu niso opremljeni s kompletom za izlitje olja	10	32
Neuporaba osebnih zaščitnih sredstev	1	2
SKUPAJ	13	30

Priporočila za izboljšanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi:

1. Za svojo gozdno posest moramo voditi ustrezen sistem potrebne skrbnosti v skladu z Uredbo (EU) št. 995/2010 (odločbe ZGS, dobavnice, evidence sečne in spravila lesa, evidence prodaje lesa, evidence lastne uporabe lesa, ocena tveganja).
2. Ustrezno zaščitno opremo za delo v gozdu je potrebno dosledno uporabljati skladno z navodili proizvajalca.
3. Vsak stroj v gozdu mora biti opremljen z opremo za primer izlitja olja (eko komplet).
4. Na območjih vodnih virov in povsod, kjer se to zahteva v gozdarskih načrtih, se za mazanje verige motorne žage uporablja biološko razgradljivo olje.
5. Svojo posest moramo stalno pregledovati in takoj začeti s sanacijo, če smo opazili gozdne škodljivce (podlubnike) in bolezni.
6. Vsem gozdnim lastnikom se priporoča vpogled v gozdarske načrte za njihovo gozdno posest, večjim lastnikom pa tudi izdelavo posestnega načrta. Nekatere podatke za svojo gozdno posest lahko dobimo na Pregledovalniku podatkov o gozdovih na spletni strani Zavoda za gozdove (<http://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>).
7. Lastniki in upravitelji gozdov bi se morali pogostje udeleževati dogodkov s področja gozdarstva in nadgraditi svoje gozdarsko znanje.
8. Pri najemanju izvajalcev za delo v gozdu je priporočljiva sklenitev ustrezne pisne pogodbe.

potrdilo, da so lastniki gozdov zelo slabo obeščeni, saj pri nastajanju gozdarskih načrtov sodeluje manj kot četrtina (23 %) pregledanih lastnikov gozdov. Isti odstotek lastnikov imamo tudi pri udeležbi lastnikov na drugih gozdarskih dogodkih, kar se odraža na slabem poznavanju gozdnogospodarskih značilnosti gozdnih posesti, saj manj kot petina (19 %) lastnikov ve, katera dela so načrtovana in

gozdov, ki sami spravljajo les iz gozda, ni imelo traktorja opremljenega s tako imenovanim eko kompletom. Prav tako lastnikom gozdov težave še vedno povzročajo vodenje evidenc posesti, spravila in prodaje lesa oziroma vodenje sistema potrebne skrbnosti, ki ga zahteva evropska uredba št. 995/2010, čeprav smo pri tem zaznali bistven napredek, saj je letos pomanjkljivo vodilo evidence porabe in pro-

Nove tržne priložnosti za ekološke pridelovalce!

Ekološko kmetijstvo predstavlja obliko in način kmetovanja, ki pridobiva vse večji pomen v slovenskem kmetijskem prostoru, saj sledi sistemu trajnostnega kmetovanja in pridelave visoko kakovostnih pridelkov.

V ekološkem kmetijstvu se celostno dopolnjujeta rastlinska pridelava in reja živali ter s tem sledenje naravnim metodam in kroženju snovi v naravi. V sistemu ekološkega kmetovanja je zagotovljen tudi nepretrgan in transparenten nadzor nad pridelavo in predelavo teh pridelkov oziroma živil »od njive do krožnika« in s tem zajamčena večja varnost tistim potrošnikom, ki se za takšne pridelke oziroma živila odločijo.

Ekološko kmetovanje obenem zagotavlja pridelavo visoko kakovostne in varne hrane, z bogato prehransko vrednostjo in visoko vsebnostjo vitaminov, mineralov in antioksidantov. Na ravni kmetije to dosežemo s strogo prepovedjo rabe mineralnih gnojil, kemično sintetiziranih fitofarmaceutskih sredstev (pesticidov) in gensko spremenjenih organizmov, zato praktično ni pričakovati ostankov teh snovi v pridelkih ali živilih.

V Sloveniji je bilo v letu 2017 v sistem ekološke kontrole in certificiranja vključenih 3.635 KMG z 46.222 ha, ki so bili podprti tudi s strani Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) v okviru ukrepov Programa razvoja podeželja 2014–2020.

Prireja mleka je ena pomembnejših kmetijskih panog v Sloveniji. K skupni vrednosti kmetijske proizvodnje v zadnjih letih proizvodnja mleka prispeva okoli 15 %, k vrednosti živinoreje pa približno 33 %. MKGP se zaveda pomena pridelave in predelave mleka, saj mlekarne oziroma predelovalni obrati zaposlujejo okoli tisoč zaposlenih.

V Sloveniji imamo zelo ugodne razmere za prirejo ekološkega mleka, ker imamo veliko travinja. Z vidika konkurenčnosti ima lahko prireja ekološkega mleka dobro tržno priložnost, saj poleg tega, da gre za mleko, ki je bogato z beljakovinami, minerali in vitamini, gre še za nekaj več. S tovrstno pridelavo ohranjamo našo krajino in prav tako prispevamo h globalni oskrbi s hrano.

V Sloveniji ekološko mleko in mlečni proizvodi predstavljajo velik delež med vsemi ekološkimi proizvodi. Ekološkega mleka so v 2017 namolzili 6.051 ton (surovo mleko + mlečni proizvodi, od tega je največ kravjega mleka), kar predstavlja malo manj kot 1 % od skupnega namolzenega mleka v Sloveniji.

Na tem področju so še velike rezerve, saj potrošniki in mlekarne vedno bolj povprašujejo po ekološkem mleku. V Sloveniji se namreč veliko mleka iz ekoloških kmetij odda kot konvencionalnega, kar je škoda. Ista problematika je z ekološkim govedom oziroma mesom.

Glavni izziv je zagotavljanje dolgoročnega odkupa ekološkega mleka z dolgoročnimi pogodbami. Nekateri mlekarne v Sloveniji že odkupujejo in predelujejo ekološko mleko.

Ljubljanske mlekarne so 17. oktobra 2018 z Zvezo društev ekoloških kmetov Slovenije podpisale zavezo za povečan odkup slovenskega ekološkega mleka, ki ga je podprlo tudi MKGP. Zavezale so se, da bodo do leta 2020 vsako leto odkupile 5 milijonov litrov slovenskega ekološkega mleka. S 1. decembrom 2018 so povišali ceno ekološkega mleka z 10 na 13 centov glede na ceno konvencionalnega mleka.

Da se bodo kmetije lažje odločili za ekološko prirejo mleka, Ljubljanske mlekarne ponujajo dodatne podpore že v času preusmeritve v ekološko kmetovanje. Kmetje bodo tako lahko s podpisom pogodbe z Ljubljansko mlekarno že od prvega meseca dobivali finančno podporo. S podpisom pogodbe se kmetje zavezujejo, da bodo ekološko mleko še vsaj dve leti po preusmeritvi oddajali v odkup mlekarne, sicer bodo morali premijno vrniti.

Za vsa dodatna pojasnila o odkupu slovenskega ekološkega mleka Ljubljanskim mlekarnam se kmetje lahko obrnejo na g. Antona Jakljeviča, direktorja odkupa mleka, na tel. št. 031 573 739 ali na e-naslov: anton.jakljevic@lm.si.

Slovenija podpira ekološko kmetovanje preko ukrepa Ekološko kmetovanje v okviru PRP 2014–2020. Za lažjo organiziranost in povezanost kmetov MKGP podpira ekološke pridelovalce in predelovalce tudi preko drugih ukrepov PRP 2014–2020, in sicer preko ukrepa Shem kakovosti, preko ukrepa za Ustanavljanje skupin in organizacij proizvajalcev, preko ukrepa Sodelovanje in preko ukrepa Naložbe v osnovna sredstva, zato vabimo vse, ki se želijo preusmeriti v ekološko kmetovanje ali pa, ki že kmetujete na ekološki način, da izkoristite podpore, ki so vam na voljo v okviru PRP 2014–2020.

Za vsebino je odgovorno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je tudi Organ upravljanja, določen za izvajanje PRP 2014–2020. Koordinacijo objave in financiranje je izvedla Mreža za podeželje iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in proračuna Republike Slovenije.

ekološki
Uradni nacionalni
zaščitni znak

Uradni znak EU

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Na sejmu Narava zdravje tudi KGZS

Tudi letos je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z organizatorjem sejma Gospodarskim razstaviščem sodelovala na sejmu Narava-zdravje, ki je bil od 29. novembra do 2. decembra 2018 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Sejem Narava-zdravje temelji na dolgoročnih trendih povečevanja ekološke zavednosti in pomembnosti zdravega načina življenja. Celoten projekt, ki obsega razstavo in strokovni del, želi prikazati raznolikost in celovitost narave, ki danes vpliva na vsakdan naše celotne družbe. Prav zaradi zanimive in aktualne teme naj bi privabili približno 20.000 obiskovalcev, ki se aktivno seznanijo s predstavljenimi vsebinami. Prireditve je sestavljena iz več tematsko zaokroženih sklopov, ki za obiskovalca obdelujejo več načinov zdravega življenja in sožitja z naravo, razstavljavcem pa omogočajo, da se usmerjeno predstavijo obiskovalcem. Ti sklopi so: Prehrana, Gibanje, Wellness, Zdravje, Zeleno sobivanje in Naravna kozmetika. Prireditve nadgrajuje strokovni del, ki se navezuje na tematske sklope sejma in kjer predstavljajo praktične izkušnje priznanih strokovnjakov.

Tudi letos so na sejmu prek KGZS sodelovali nekateri naši člani, ki so svoje izdelke predstavili v dvorani A2 – Kocka. Vabljeni, da se jim prihodnje leto pridružite tudi vi!

R. P.

Že 25 let dela Zveze slovenske podeželske mladine

S prireditvijo v začetku decembra je ZSPM zaključila praznično leto – 25-letnico delovanja ZSPM. Na tej prireditvi je komisija, sestavljena iz predstavnikov ZSPM, izbrala najuspešnejši projekt med petimi konkurenčnimi projekti društev podeželske mladine. Prvo mesto si je zaslužil projekt »Košnja u snožet« v organizaciji DPM Škofja Loka, ki si je zastavilo ambiciozen cilj – vpis v Guinnessovo knjigo rekordov. Ta cilj so dosegli z organizacijo zahtevne, tradicionalne prireditve, ki je vključevala stare delovne navade in uspela zbrati največje število koscev na enem mestu. Koscem se je pridružil tudi predsednik države Borut Pahor. Košnja je potekala na obsežnem terenu Smučarskega centra Cerško.

Na prireditvi je predsednik KGZS Cvetko Zupančič podelil priznanje predsedniku ZSPM Roku Damjanu za dolgoletno uspešno sodelovanje na področju skupnega strokovnega in promocijskega udeleževanja v kmetijstvu in gozdarstvu.

J. V. R., J. O

UGODNOSTI ZA NOVE STRANKE

Nudimo vam brezplačno:

- 6 mesecev vodenje osebnega računa,
- izdajo plačilne kartice Aktiva Maestro in predplačniške kartice,
- pristop k spletni banki DBS NET,

- generator enkratnih gesel za dostop do spletne banke,
- 6 mesecev storitev DBS VARNOST SMS obveščanje ob sklenitvi zavarovanja vsaj ene plačilne kartice.

Srečno 2019

DEŽELNA BANKA SLOVENIJE

vedno blizu

www.dbs.si

150 številik glasila KGZS

Oblike glasila Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije od začetka do danes

Avgusta 2000 je izšel prvi izvod glasila Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije. Takrat še brez imena, označili smo ga kot bilten zbornice. In pod tem »imenom« je izhajalo do številke 15, ko je avgusta 2003 dobilo sedanje ime Zelena dežela. Ime se je potem ohranilo, oblika pač ne. Z leti je Zelena dežela dobivala vse bolj profesionalni videz in danes spet izhaja v obliki časopisa.

V vsem tem času se poslanstvo Zelene dežele ne spreminja, in sicer obveščanje članov zbornice o njenem delovanju in posredovanje koristnih informacij. To bosta naš cilj in želja tudi v prihodnje. Veselo in pozorno branje vam želimo!

Štiri mesece po ustanovitvi so člani prejeli informativni bilten o nastanku in pomenu zbornice (levo).

Avgusta 2001 smo prešli na novo obliko in razširjeno vsebino (desno).

Leto dni kasneje je glasilo dobilo časopisni format in podvojeno vsebino (levo spodaj).

Marca 2003 je glasilo začelo izhajati vsak mesec (desno spodaj).

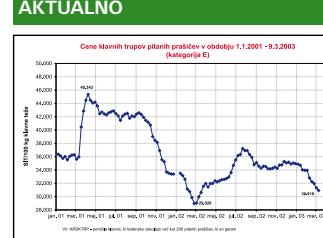

Povzetki sklepov seje Upravnega odbora KGZS str. 3
UO zahteva, da se dohodkovni položaj slovenskih kmetov ob vstopu v EU ne poslabša, zato tudi ne soglaša z zmanjšanjem deleža državnega proračuna, namenjenega kmetijstvu.

Slovenska osemenjevalna središča so uvrščena na seznam odobrenih osemenjevalnih središč v državah Evropske unije str. 4

Izobraževanja za uveljavljanje neposrednih plačil str. 6
Tudi to leto Kmetijska svetovalna služba organizira brezplačna izobraževanja, na katerih bodo svetovalci udeležencem predstavili novosti pri ukrepih kmetijske politike ter način izpolnjevanja vlog za neposredna plačila.

Okrogla miza KGZS v Šmarju pri Jelšah str. 11
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je v četrtek, 13. marca 2003 v sodelovanju z Območno enoto KGZS Celje v Šmarju pri Jelšah organizirala okroglo mizo z naslovom Pripravljenost slovenskega kmetijstva za vstop v Evropsko unijo.

Težave na trgu s prašiči in prašičjim mesom str. 3

Mali in veliki, pravi in nepravi? str. 2

Izjava »Subvencije naj dobijo tisti, ki živijo samo od kmetijstva« je poenostavitev sicer zelo kompleksnega in socialno občutljivega položaja slovenskega kmetijstva. Poenostavitve pa nikdar ne predstavljajo najboljših rešitev in so ponavadi rezultat bodisi lenosti uma bodisi pomanjkanja volje za resnično reševanje problemov. V tem primeru je verjetno šlo za oboje, a na različnih ravneh.

SUBVENCije 2003 20. marec - začetek roka za oddajo vlog za neposredna plačila 2003 str. 5

Slovenija v Evropski uniji! str. 2

Zavedamo se, da je vstop v Evropsko unijo za Slovenijo zgodovinski izziv. Ostati zunaj njenih meja pomeni osamiti se v družbi manj razvitih in gospodarsko ter politično manj stabilnih držav. Pa vendar smo vselej opozarjali na določene težave, ki jih vidimo morda prej kot drugi.

bilten kgzs

zelena dežela

bilten | št. 15 | avgust 2008

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Program Kmetijsko-živiljskega sejma v Gornji Radgoni 7

28. avgust - Dan Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije na sejm 8

Kongres Apimondia od 24. do 29. avgusta v Ljubljani
Intervju z Ljuzetom Petletom, predsednikom Čebelarske zveze Slovenije 3

Vodstvo in območne enote KGZS so v sušnem poletju na veliko seznanjali slovensko javnost s katastrofalnimi posledicami suše in drugih uj, ki so doletele naše kmetovalce.

Poseben pomen pa so imeli regijski posveti o suši, kjer tudi regijski župani in poslanci pokazali, da jim ni vseeno, kaj se dogaja s prihodnostjo kmetovalcev in podeželja. Tem posvetom so prisostvovali tudi novinarji in njihovi prispevki so resnično osvetlili trenutno krizno problematiko. Končno sta kmetijsko ministrstvo in vlada sprejela nekatere, žal pome, in nezadostne ukrepe, saj bo škoda zaradi poznega posredovanja mnogo večja, kot bi lahko bila. Že po grobi oceni je škoda pred slabim mesecem presegla 16 milijard tolarjev! Naše osnovne zahteve so:

- Takojšnje ukrepanje pri reševanju posledic letniške posebe, suše in neustojne toče, izplačila akontacijski odškodnin naj bodo najpogostejši v zgodnji jeseni.
- Občine naj takoj izplačajo del pomoči iz proračunskih rezerv.
- Pri izračunu škod se upoštevajo tržne cene in rodni prideiki.
- Takojšnja sprostitve potrebnih količin koruze in krmnih žit iz blagovnih rezerv (300 kg/GVZ) za premostitev posledic letošnje katastrofalne suše.
- Obsežnejši interventni odkup oziroma izvozne spodbude za vso ponujeno govejo živino ter regresiranje privatnega skladiščenja.
- Zagotovitev hitrejšega izplačila neposrednih plačil in subvencij 2003.
- Zmanjšanje davčne obremenitve kmetov (znižanje KD, znižanje obveznosti za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, itd.). Zaključek postopkov do novembra.
- Uvedba decentraliziranega vnosa vlog za neposredna plačila pri območnih KGZ.
- Nadaljevanje nacionalnega programa namakanja v kmetijstvu in zagotavljanje vodnih virov za potrebe namakanja.
- Testiranje na BSE pri starosti govedi 30 mesecev in regresiranje stroškov.
- Začasno popolno regresiranje veterinarskih spraveval.
- Vzpostavitev vzajemne zavarovalnice (in rižnega sklada) in zagotovitev sredstev za njen zagon.

GOZDARSKO OPOZORILO!!

Zaradi dolgotrajne suše prihaja v gozdovih na določenih področjih Slovenije (Sorško polje, Ljubljanska kotlina, predeli Dolenjske, Kočevske, Krškega in drugodi do prenamočitve podtlubnikov, ki lahko predvsem v smrekovih sestojih povzročajo veliko gospodarsko in ekološko škodo. Gozdarska svetovalna služba poziva lastnike gozdov k stalnim pregledom gozdov, saj lahko le s pravočasnim ukrepanjem preprečijo prenamočitve podtlubnikov. Za pomoč in ostale informacije v zvezi z gozdarstvom se naj lastniki gozdov obrnejo na Sektor za gozdarsko svetovalstvo, Miklošičeva 4, Ljubljana, tel. 01/24-16-300.

NI OVIR ZA SPREJEMANJE UKREPOV V OBČINAH!

Osmega avgusta je na zbornični uradi prispelo pojasnilo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano glede postopka za izvedbo ukrepov občin za odpravo posledic naravnih nesreč v letošnjem letu. Menimo, da je pojasnilo zanimivo tako za kmetijske svetovalce kot za kmete, ki upravičeno pričakujejo pomoč ob letošnji katastrofalni suši. V nadaljevanju dobesedno citiramo pojasnilo Ministrstva:

»Občan v tem trenutku ni potrebno voditi postopka za pridobitev predhodne potrditve ukrepov s strani državnih komisij za nadzor državnih pomoči. Pomembno je, da v svojih akcijah s katerimi bodo uvedli ukrepe citirajo Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list št. 75/03). V jeseni bomo komisiji za državne pomoči pripravili enotno shemo za tovrstne ukrepe (to bo naredilo MKGP), občine pa nam bodo posredovale poročila o vrsti ukrepov in njihovi vrednosti. To pomeni, da sedaj ni nobenih ovir za sprejemanje potrebnih ukrepov v občinah.«

bilten kgzs ISSN 1581-9027

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije | št. 62, januar 2008

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Franc Prelesnik – predsednik OE KGZS Kočevje 2	KGZS o podražitvah hrane 3	Koruzni hrošč – nov zadrževalni program 5	Napovednik izobraževanja KGZS 6-9	Vzdrževanje hidromelioracijskih sistemov 10
--	----------------------------	---	-----------------------------------	---

KGZS na sejm GrünWoche v Berlinu Postavili temelje za sodelovanje z nemškimi kmeti

V Berlinu je v drugi polovici januarja potekal 73. tradicionalni sejm GrünWoche (Zeleni teden), ki predstavlja največje mednarodno razstavo prehrabene industrije in kmetijstva na svetu. Sejma se je udeležil tudi predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) Peter Vršk s sodelavci.

Predsednik Vršk se je sestel s predsednikom nemškega združenja Raiffeisen Manfredom Nüsselom, ki je tudi podpredsednik evropskega združenja COGECA. Pogovarjala sta se predvsem o sodelovanju na področju združništva in možnih naložbah v Slovenijo.

V času sejma se je v blagovnici Kaufhof predstavilo 18 slovenskih podjetij s svojimi izdelki. S predstavitvijo se slovenski živilkopredelovalni industriji odpira možnost za prodor na police največje nemške trgovske verige.

Na vabilo predsednika nemškega združenja kmetov (DBV) Gerdas Sonnenleinerja se je predsednik Vršk z delegacijo udeležil tudi predstavitve združenja na njihovem razstavnem prostoru. Na forumu DBV je Sonnenleiner poudaril, da se mora kmetijstvo zavzemati za učinkovito gospodarjenje s površinami in naravnimi viri ter preko obnovljivih virov energije prenašati v podeželski prostor dodano vrednost. Na ločenem sestanku s predsednikom Sonnenleinerjem, ki je obremenitvi podpredsednik COPA, sta se dogovorila o še tesnejšem sodelovanju med KGZS in DBV.

Na povabilo državnega sekretarja zbirkega ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo Danila Golubovića se je KGZS v Berlinu dogovorila za sodelovanje na področju priprave projektov IPA in priprave posebnih ukrepov predloga reforme skupne kmetijske politike.

Med obiskom Zelenega tedna v Berlinu se je predsednik KGZS Peter Vršk sestel s predsednikom nemškega združenja kmetov in podpredsednikom COPA Gerdom Sonnenleinerjem.

Les čaka na licitacijo

Do konca prejšnjega tedna se je zbralo na letališču v Slovenj Gradcu nad 1000 m³ lesa. Poleg visoko vrednega lesa bo na prodaj tudi sortiran les v kplih slabše kakovosti. Pripravljen je katalog vseh sortimentov s podrobnejšimi podatki, ki je bil že posredovan številnim domačim in tujim kupcem. V tem in naslednjem tednu sledijo ogledi kupcev. Odpiranje ponudb bo potekalo 4. februarja.

Dan odprtih vrat z razglasištvijo rezultatov in finalno predreditvijo pa bo 12. februarja, kjer se pričakuje poleg lastnikov gozdov tudi gostje iz vseh domačih in tujih organizacij na področju gozdarstva.

V primežu stroškov

V javnosti se zadnje čase veliko govori o podražitvah hrane v trgovinah. Najprej so izrazito porasle cene kruha, sledilo je povzvišanje cen govejega in pražičkega mesa, nato pa se mleka in mlečnih izdelkov, hkrati pa se že napovedujejo nove podražitve. Pri povzvišanju cen so prvotni kazali s prstom na predelovalno industrijo, ta pa je za dvig cen krivila dražje surovine.

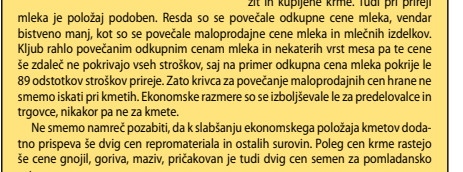
In kaj je od vseh teh podražitev imel kmet? Zelo malo! Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je na novinarskih konferencah javnosti predstavila dejansko stanje pri priraji mesa in mleka ter težave, s katerimi se ubadajo kmetje. Tako se položaj rejcem mesa slabša zaradi povečanih stroškov priraje, predvsem stroškov žit in kpljene krme. Tudi pri priraji mleka je položaj podoben. Resda so se povečale maloprodajne cene mleka in predelane bistveno manj, kot so se povečale maloprodajne cene mleka in mlečnih izdelkov. Kljub rahlo povečanim odkupnim cenam mleka in nekaterih vrst mesa pa te cene še zdaleč ne pokrivajo vseh stroškov, saj na primer odkupna cena mleka pokriva le 89 odstotkov stroškov priraje. Zato krivica za povečanje maloprodajnih cen hrane ne smemo iskati pri kmetih. Ekonomske razmere so se izboljševale le za predelovalce in trgovce, nikakor pa ne za kmete.

Ne smemo namreč pozabiti, da k slabšanju ekonomskega položaja kmetov dodatno prispeva še dvig cen reprodromateriala in ostalih surovin. Poleg cen krme rastejo še cene gnojil, goriva, maziv, pričakovano je tudi dvig cen semen za poljedelstvo in sadjarstvo.

Dodatni problem pri poslovanju kmetij predstavlja še zamik izplačil ukrepov Skupne kmetijske politike za leto 2007. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je zahtevala, da upravičenci čim prej prejmejo plačila za ukrepe Skupne kmetijske politike. V Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije se zavedamo, da zamik izplačil postavlja kmete v težak ekonomski položaj in da lahko to povzroči likvidnostne težave na kmetijah. Vhodni stroški naraščajo hitreje kot prodajne cene kmetijskih pridelkov, zato bi hitrejša izplačila kmetijam pomagala premostiti težave, ki se že pojavljajo. Težave kmetov povzročata tudi obdavčitveni in izplačilni plačili. Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije je nekaj časa opozarjala Ministrstvo za finance in od njega zahtevala, da se ta plačila ne upoštevajo pri izračunu osnove za obdavčitev kmeta, ker so namenjena varovanju okolja, zdravju ljudi, živali ter ohranjanju posejlenosti podeželja.

Ne glede na to pa že intenzivno potekajo priprave na subvencijsko kampanjo 2008. Decembra lani smo organizirali in izvedli sestanek delovne skupine EVO08, kjer smo obravnavali predlagani časovni načrt dejavnosti. Te morajo biti izvedene v predvidenem roku, če želimo, da bo kampanja v letu 2008 uspešno izpeljana. V skladu s predlaganim časovnim načrtom je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije pripravila predloge za spremembo aplikacije za vnos zbirnih vlog v letu 2008 in izobraževanje svetovalcev. Za letošnji subvencijski kampanjo si namreč želimo, da bi potekala nemoteno, pogoj pa je polno delujoča aplikacija že od prvega dne vnosa vlog, ki jo mora zagotoviti Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije smo prepričani, da bomo v dogovoru z ministrstvom in Agencijo Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja ter skupnimi prizadevanji našim svetovalcem uspeli zagotoviti takšne delovne pogoje, da bodo ti lahko, tako kot doslej, ponudili kmetom kakovostne storitve.

Nataša Belingar, direktorica

S 15. številko je glasilo dobilo svoje ime Zelena dežela.

Z 51. številko je Zelena dežela doživela nekaj grafičnih sprememb.

bilten kgzs ISSN 1581-9027

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije št. 68, september 2008

stran 4	stran 9
Pogovor - Igor Hrovatič Naš cilj je zaščita članov	Aktualno - Volitve Boljši časi za kmetijstvo
stran 6	stran 18
Tema meseca - Analiza razpisov Bo prihodnje leto boljše?	Pravni nasvet Ureditev meje

ISSN 1581-9027

zelena dežela

Glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije št. 139 / februar 2017

Varovanje obdelovalnih površin naj bo prioriteta

Predstavniki kmetijskih nevladnih organizacij so v januarju na srečanju s predstavniki Ministrstva za finance in GURSA predstavili svoja stališča in podali predloge glede množičnega vrednotenja kmetijskih in gozdnih zemljišč ter kmetijskih stavb. str. 4

Za spremembo zakonodaje s področja DDV

KGZS je na Ministrstvo za finance naslovlila pobudo za spremembo zakonodaje, ki opredeljuje dohodke iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, ki se vštjeva v prag 7500 evrov, nad katerim so se kmečka gospodinjstva dolžna identificirati za namene DDV. str. 5

Kako prenesti kmetijo na novega lastnika

Konec aprila 2017 se načrtuje objava javnega razpisa, katerega namen je podpreti mlade prevzemnike pri opravljanju kmetijske dejavnosti. str. 13

Vse o zbirnih vlogah

V ponedeljek, 27. februarja, se prične vnos zbirnih vlog za ukrepe skupne kmetijske politike za leto 2017. Kmetijski svetovalci bodo v tem letu na približno 80 vnosnih mestih svetovalni vlagateljem v zvezi z ukrepi kmetijske politike, nudili pomoč pri izpolnjevanju zbirnih vlog in izvedli elektronsko izpolnjevanje ter oddajo zahtevkov. Tudi v tem letu pričakujemo podobno število vlagateljev zbirnih vlog kot v letu 2016. Kar pomeni, da bo lokacije javne službe kmetijskega svetovalstva (JKS) v prihodnjih dveh mesecih obiskala nekaj manj kot 60.000 vlagateljev. Zaradi tako velikega obiska je za nemoteno izvedbo pomoči vlagateljem kampanjo za oddajo zbirnih vlog treba izvesti s predhodnim naročanjem, ki bo na posameznih območjih potekalo enako kot v preteklih letih na krajevno običajen način posameznemu vnosnemu mestu. O naročanju se lahko vlagatelj podrobneje pozanimajo pri svojem kmetijskem svetovalcu.

Ali bo letošnje zbiranje vlog drugačno od lanskega? Niti ne. Ker smo že skoraj na sredini programskega obdobja 2014-2020, se ukrepi kmetijske politike splošno ne spreminjajo, kljub temu pa je, kot vsako leto, nekaj sprememb.

Glavne novosti so zagotovilo uvedba plačila za območja z naravnimi ovirami in gorskim območju - plačila za strmine (pomenovane PONO), uvedba operacije za dobroti živali za dobrotnico ter možnost za vključitev v novo operacijo v okviru ukrepa KOPOP za ohranjanje meje. Več o njih ter ostalih spremembah preberite v ostalih prispevkih tokratne številke Zelene dežele.

Kot osnova za pravilno oddajo zahtevkov ostaja urejenost podatkov v evidencialih in registrih (GERK-1, trajni masadi, osnovni podatki o kmetijskem gospodarstvu (nosilec, namestnik ...), regi- stru za živali ...). Tudi v letošnjem letu kmetje ne bodo prejeli na dom nobenih predtiskanih obrazcev, ki bi izkazovali stanje na KMG, zapisano v raznih zbirkah podatkov. Papir sodaj nadomešča elektronske oblike obveščanja, tako da bi vas radi spodbudili, da pred oddajo zbirne vloge na spletnih straneh KGZS (rubrika »Vse o zbirnih vlogah 2017«) ali ARSKTRP (rubrika »Zbirna vloga 2017 ... od A do Z«), posčitate in dobro ogledate »Vnaprejšnji pripravljene obrazce« (po starem »Priloge«), kjer z vpisom vaše KMG-MID številke odprete obrazec, ki vsebuje:

- podatke o KMG, ki so bili na dan 22. januarja 2017 zabeleženi v RKG (nosilec, namestnik, naslov, GERK-1, največja upravičena površina ...),
- podatke, ki so pomembni za izpolnjevanje zahtev navzkrižno skladnosti (popravnici nagib GERK-ov, če je večji od 20 %, krajinske značilnosti (naravne vrednosti), vključenost GERK-ov v območja, za katere veljajo določene zahteve odgovornostna območja in območja NATURA 2000),
- podatke v zvezi z okoljsko občutljivim trajnim travinjem (OOTT),
- podatke v zvezi s prepovedjo ali omejitvijo pašne za ukrep dobroti živali (DZ) za govedo in za drobnico ter
- podatke o določitvi meje na KMG iz evidence meje (MEJ, 17), za katere lahko upravičenec uveljavlja zahtevek za operacijo Ohranjanje meje v okviru ukrepa KOPOP.

Nadaljevanje na strani 6.

dr. Jernej Demšar, KGZS

Naročite se na zbornične e-novice www.KGZS.si

Strokovna gradiva na spletu www.KGZS.si

Preverite ponudbo kmetij na svojem pametnem telefonu!

Brezplačna aplikacija za Android in Google play

KUPUJMO DOMACE!

KGZS www.kupujmodomace.si

V drugi polovici leta 2008 je Zelena dežela doživela velike spremembe, saj je prešla iz časopisne v revijalno obliko.

Z letom 2017 je Zelena dežela ponovno prešla v časopisno obliko.

Nov sejem za kmete in gozdarje

AGRITECH je nov strokovni sejem kmetijske in gozdarske mehanizacije, ki odgovarja potrebam kmetovalcev in gozdarjev, ne glede na velikost obdelovalne površine ali način obdelovanja.

Neli Penič, Celjski sejem
neli.penic@ce-sejem.si

Poleg široke ponudbe mehanizacije bo Agritech ponudil kar nekaj izobraževanj in predavanj, namenjenih obdelovalcem zunanjih površin ter ostalim, ki sta jim narava in delo zunaj blizu. V ospredju bo predvsem tematika varstva pri delu, ki pri kmetih in gozdarjih igra veliko vlogo. Zveza strojnih krožkov

Slovenije tako v petek, soboto in nedeljo pripravlja prikaz opremljenosti kmetijskih in gozdarskih vozil v prometu in prikaz varovalnih delovnih oblek. Tudi Zveza slovenske podeželske mladine je v ospredju postavila to temo in v soboto v kongresni dvorani pripravljajo srečanje z naslovom Varnost na kmetiji.

AGRITECH je nov sejem, namenjen tehnološko napredni mehanizaciji, ki jo pri svojem delu potrebujejo kmetovalci in gozdarji. Po vzoru svetovnih sejmov bo svoje mesto našel v šestih pokritih dvoranah celjskega sejmišča, nekaj prostora pa mu bo namenjenega tudi zunaj. Udeležite se lahko tudi izobraževanj, posvetov in prikazov na temo varnega dela na kmetiji in v gozdu ter naravnih katastrof. Potekal bo med 30. januarjem in 3. februarjem 2019 na celjskem sejmišču.

Ujme – kaj lahko storimo?

Ujme so večni in neizogibni del narave. Ko se zgodijo, narekujejo delo zunanjih obdelovalcev površin. Lahko storimo kaj, da zmanjšamo negativen vpliv, ki ga pustijo na naših gozdovih in gospodarstvu? Kako lahko boljše gospodarimo z gozdovi? To je tema, ki jo bo v okviru sejma Agritech naslovlila celjska območna enota Zavoda za gozdove Slovenije. V soboto bodo pripravili srečanje z naslovom **Ujme v gozdovih na Celjskem in pomen intenzivnejšega gospodarjenja za naše gozdove**, vse dni sejma pa si boste lahko na njihovem razstavnem prostoru ogledali **razstavo pod imenom Ujme v slovenskih gozdovih**.

Sejem z mislijo na mlade

Sejem je oblikovan z mislijo na mlade, ki bodo v prihodnosti gonilna sila področja. Na trgu je v strokovnih podjetjih občutiti primanjkljaj delavcev na več področjih – primanjkuje serviserjev, prodajalcev, tudi tajnika je težko dobiti. Z namenom naslavljanja te težave člani Združenja proizvajalcev in uvoznikov kmetijske in gozdarske tehnologije (ZKGT) razpisujejo štipendije za serviserje kmetijske mehanizacije ter prodajalce rezervnih delov in kmetijske mehanizacije. Predstavitev štipendiranja bo potekala v četrtek, 31. januarja 2019, ob 11. uri v Mali kongresni dvorani Celjskega sejma. Vabljeni vsi zainteresirani.

Cvetko Zupančič, predsednik KGZS: »Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije bo z veseljem sodelovala na prvem takšnem sejmu v Sloveniji, saj menimo, da je tovrstnih kakovostnih predstavitev kmetijske in gozdarske mehanizacije premalo. Upam, da bodo kmetje prepoznali ta sejem kot svojega in da bo dobro obiskan, saj se bo dogajal v času, ko imamo kmetje malce manj dela.«

PROGRAM spremljajočih prireditev

Vse dni

Razstavn prostor Zavoda za gozdove Slovenije, OE Celje
Razstava Ujme v slovenskih gozdovih

Sreda, 30. januar

Dvorana L
11.00 Otvoritvena slovesnost

Četrtek, 31. januar

Mala kongresna dvorana
11.00 Predstavitev štipendiranja mladih in podelitev štipendij, Združenje proizvajalcev in uvoznikov kmetijske in gozdarske tehnologije (ZKGT)

Petek, 1. februar

Sejna soba Celjanka
10.00 Srečanje predsednikov strojnih krožkov, Zveza strojnih krožkov Slovenije
Razstavn prostor Zveze strojnih krožkov Slovenije
12.00 in 15.00 Prikaz opremljenosti kmetijskih in gozdarskih vozil v prometu
Prikaz varovalnih delovnih oblek

Sobota, 2. februar

Modra dvorana I
10.00 Varnost na kmetiji, Zveza slovenske podeželske mladine, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Mala kongresna dvorana
11.00 Ujme v gozdovih na Celjskem in pomen intenzivnejšega gospodarjenja za naše gozdove, Zavod za gozdove Slovenije, OE Celje
Razstavn prostor Zveze strojnih krožkov Slovenije
12.00 in 15.00 Prikaz opremljenosti kmetijskih in gozdarskih vozil v prometu
Prikaz varovalnih delovnih oblek

Nedelja, 3. februar

Razstavn prostor Zveze strojnih krožkov Slovenije
12.00 in 15.00 Prikaz opremljenosti kmetijskih in gozdarskih vozil v prometu
Prikaz varovalnih delovnih oblek

Zadnja sprememba: 13. december 2018. Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

NASVETI ZA POLJE, VRT IN ČEBELE

Skrivnosti narave in kmetovanja

Kakšna semena bomo sejali

Setveni priročnik Marije Thun omogoča dvig kakovosti pridelka rastlin. Tekom kmetovanja upoštevamo naravne ritme, gibanje planetov in njihov vpliv na rast in zdravje rastlin. Istočasno z biodinamičnimi preparati vplivamo na rodovitnost tal.

Tako pridelana živila se tržijo pod blagovno znamko Demeter. V tem primeru je pridelovalec vključen v ekološko in Demeter kontrolo, je član enega izmed biodinamičnih društev v Sloveniji in član Združenja Demeter Slovenija. Lahko pa kmetovalec samo sledi teoriji in praksi biodinamičnega kmetovanja, tako da uporablja reproduktivna semena in sledi napotkom za krepitev kulturnih rastlin. Kmetovalec in potrošnik sledita potrebam drug drugega ter sledita iskanju kakovostne hrane in krme za domače živali na prehodu iz konvencionalnega v ekološko kmetovanje.

Med biodinamična načela spada tudi uporaba prepariranega komposta z biodinamičnimi preparati in uporaba preparatov za škropljenje, vse v skladu s kozmičnimi ritmi, kot jih navaja Setveni priročnik.

Setveni priročnik Marije Thun je plod raziskovanja vplivov gibanja nebesnih teles na rastline, torej znanstveno delo, močno vezano na astronomijo. Koledar upošteva dejanske premike planetov našega osončja in navaja ustrezen znanstveno ugotovljen vpliv, ki ga le-ti izpred ozvezdij zodiaka posredujejo. Po vnaprejšnjih izračunih napoveduje ugodne in neugodne dni za delo s kulturnimi rastlinami, katerih dele (korenino, cvet, list, plod) pri delu v skladu s priročnikom spodbujamo k razvoju. Pravilnost priporočil koledarja je potrjena v mnogih praktičnih poskusih, laboratorijskih analizah in kmetijskih praksah tako pridelanih rastlin širom sveta.

Da bomo leto 2019 začeli z novostmi, predlagam, da na sveti večer zakopljemo vsaj en dobro zaprt kozarec nam najljubših semen v zemljo 0,5 m globoko. Provizorično pokrijmo z zemljo in tam pustimo do svetih treh kraljev. Morda si težko predstavljamo, toda kaže se kot resničnost, da v tem času v zemljo zakopana semena dobijo nove sposobnosti in moči, da bolje obvladujejo težave, s katerimi se kot rastline srečujejo. Ko jih izkopljemo, so ta semena preprosto boljša. Včasih si mislim, da morda zaradi skrivnostne podobe, ki nam jo božična polnoč riše na nebo. Dr. Rudolf Steiner nam sporoča, da v tem času (že 2018 let) v božični noči vzhaja na vzhodu ozvezdje Device – rojen je iz device, na zahodu pa zahaja ozvezdje Rib. Če smo le malo večji, tudi to pravljico lahko opazujemo sami.

Maja Klemen Cokan, KGZS – Zavod Celje, maja.klemencokan@ce.kgzs.si

Povezovanje prakse s teorijo

Na KGZS smo že poslušali dobre prakse biodinamičnega kmetovanja iz evropskih držav. S tem vabilom ponujamo predavanja domačih praktikov/kmetovalcev in strokovnjakov. Nadaljevati želimo pridobivanje znanj, vezanih na duhovno-znanstvena izhodišča kmetovanja (kulturne rastline), ki so podlaga za dobre prakse biodinamičnega kmetovanja. S predavanji bomo poskusili vzpodbuditi konvencionalne kmetijske prakse v postopen trajni način kmetovanja. Namen srečanja je povezovanje praktičnih znanj in izkušenj s teorijo strokovno-znanstvene metode (biološkodinamično kmetovanje).

S to metodo kmetovanja se vzgaja ljubezen do zemlje in kmečkih del. Poskusili bomo kratko opisati namen waldorfske pedagogike in antropozofske medicine. Seveda tako, da nam bo razumljivo, tradicionalno, domače in blizu.

Organizator: Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Kdaj: 24. januar 2019, od 9. do 14. ure.

Kje: KGZS – Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana.

Zakaj: pridobiti temeljna znanja za kmetovanje.

Komu je namenjeno: vsem kmetovalcem, vsem kmetijskim svetovalcem, učiteljem na kmetijskih šolah, predavateljem na univerzah, uslužbencem na KGZS in voljenim.

PROGRAM

9.00–10.30 Kaj lahko povzamemo na podlagi rezultatov primerjave različnih pridelovalnih sistemov (biodinamični, ekološki, integrirani, konvencionalni) v trajnem poskusu na FKBV? / prof. dr. Martina Bavec, prof. dr. Franc Bavec in mag. Martina Robačar, vsi UM FKBV Inštitut za ekološko kmetijstvo

10.45–12.00 Delo v skladu s kozmičnimi ritmi, gibanje planetov in njihov vpliv na rast in zdravje rastlin / Meta Vrhunc, Društvo za biodinamično gospodarjenje, Ajda Vrdenc

12.00–12.30 Organizirana ekološka malica za prostovoljni prispevek

12.30–14.00 Učinkovanje biodinamičnih preparatov na rodovitnost tal / Zvone Čermelič, kmetija Čermelič, dr. Maja Kolar

Prijave:

na <https://goo.gl/forms/IHJEcNMZ1I5YDDIQ2> ali na telefonsko številko 01 51 36 714.

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 8. januarja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Druga oblika imena Zmago									
Poltrdi sir iz kravjega mleka po izvoru iz Nizozemske									
Disciplina alpskega smučanja									
Zapis iz dveh z enačajem povezanih matematičnih izrazov									
Premeten človek									
Praznik Jezusovega rojstva									
Enoletna rumeno cvetoča zdravilna rastlina iz rodu Calendula									
Spravilo žita									
Norveški proizvajalec gozdarske tehnike									
Naselje ob slovensko-hrvaški meji na severu Gorskega Kotarja									

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo DOBRA LETINA.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebali pet nagrajencev: Zvonka Aupič, Tržišče; Hilda Marc, Ljubljana; Trezika Kocbek, Sveti Jurij ob Ščavnici; Tatjana Grošelj, Laško; Janez Debevec, Borovnica. Čestitamo!

NAGRADNA KRIŽANKA

Geslo križanke pošljite do 18. januarja na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA. Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravih odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila ČVEK V KRIŽANKAH) bodo nagrado prejeli: Marija Banovec, Črnomelj; Rozalija Jagodic, Visoko; Zvone Pavlovič, Sežana; Iza Perko, Log; Slavko Županec, Ljutomer. Čestitamo!

V KRALJESTVU UGANK		AVTOR: GREGA RIHTAR	PLINSKA ŽARNICA	NEKDANJI SOVJETSKI VOJAŠKI POVELJNIK MALINOVSKI	GESLO	BILJARDNA PALICA	ALPSKA SMUČARSKA DREV
		IVER, TRESKA					
		ITALIJANSKA IGRALKA (SOPHIA)					
		ZAMISEL, NAČRT					
		JUGO-ZAHODNI PREDDEL LJUBLJANE				NAJVEČJI NARODNI PARK V KENJI	MOČEN MIŠIČAST ČLOVEK
		VRTAČA V GORSKEM SVETU					
		EGIPČANSKI BOG SONCA					
		POKOJNI ITALIJANSKI FILMSKI REŽISER BERTOLUCCI (ZADNJI TANGO V PARIZU)	VSA LETALA KAKEGA PODJETJA	MINERAL NATRIJEVEGA ALUMINIJEVEGA SILIKATA	ZGODNOST ARMENSKA DENARNA ENOTA		
		TOLPA SVOJAT, SODRGA				STEVO ŽIGON	KRALJEVIČ IZ INDIJSKEGA EPA MAHAB-HARATA
		SRBSKA IGRALKA, SLIKARKA IN KNJIŽEVNICA					NEKD. NORV. SMUČ. TEKAČ AUNLI NAJVIŠJI VZOR, IDEAL
		BRITANSKA PEVKA ORA			ZASTAREL IZRAZ ZA ŽIVLENJE ANŽE KOPITAR		
		PRAVILO, PREDPIS				DAVID OJSTRAH KLASIČNI FILOLOG ŠKERLIJ	ŠPANSKI NOGOMETNI VRATAR CASILLAS
		VULKAN NA FILIPINSKEM OTOKU MINDANAU			GLINA ZA PORCELAN ČEBELI PODOBNA ŽUŽELKA		
		MAJHEN LESEN PLUG			SUROVINA ZA SIR		
					KAREL NOVY		
		DIAREJA				POLT	
		OSMINA KROGA					MAKEDONSKI LJUDSKI PLES

Take odgovornosti, volje in idej ne vidiš pri vsakem

Seveda so primeri, mogoče jih je celo vedno več, ko se mladi, ki sicer niso na kmetiji gor rastle, odločajo za kmetovanje. Mednje sodi naš tokratni sogovornik Jernej Poglajen, mladi prevzemnik, ki ob službi terenskega veterinarja kmetuje in za sprostitev neizmerno rad opazuje živali, kar mu »daje neko čudno zadovoljstvo«.

Marjan Papež, KGZS
marjan.papez@kgzs.si

Nekoč je veljalo, da znajo po zasneženih makadamskih cestah voziti patronažne sestre in terenski veterinarji. Zdravje oziroma življenje ljudi in živali – tu ni moč čakati na spluženo cesto. Resda so dandanes ceste asfaltirane, bolj splužene, a kaj, ko ima sneg še vedno svoje nepredvidljive načrte ...

Naš tokratni sogovornik spada v skupino drugih spretnih zimskih voznikov. Jernej Poglajen je terenski veterinar,

od stricov in tete. Kandidiral je v B sklopu, dobrih 18 tisočakov, ki jih prinese pozitivno rešena vloga, pa je bilo dobrodošlih pri nakupu novega traktorja in prekopalnika.

Ker je Jernej zaposlen, usmerja razvoj kmetije tako, da so vhodni stroški nizki in da je dela čim manj. Vendar z jasnim ciljem, da mora pri tem ustvariti tudi dohodek. Zato je do jltje, pretežno rjave pasme, začel osemenjevati z japonsko pasmo

Dobro sodelovanje daje sadove: Jernej Poglajen z litijskima kmetijskima svetovalkama mag. Sonjo Zidar Urbanija in Karmen Skalič Holešek.

malno deluje, skrbi tudi stric Tone, ki že več kot petnajst let kmetuje po ekoloških načelih. Pri tem je izrednega pome-

kinje, žametovke, kernerja in drugih sort), ki je še ena redkih, ki je ohranila prvotno podobo – večinoma so jih lastniki preure-

ali bom ponudil v prihodnje svojima otrokoma, ki jih imava s Petro: dveinpolletni Nuši in enoletnemu Nejcu. Kaj je lahko

»Najraje sem v hlevu, kjer lahko gledam, kaj delajo živali, kako se igrajo teleta, kaj se dogaja z živalmi. To me sprošča, hkrati pa je tudi zelo koristno, saj iz obnašanja lahko razberemo počutje in zdravje živali. Dobro opazovanje je bistvo uspešne reje živali. Če k temu dodam še izkušnje kmetov, katerih kmetije obiskujem, lahko rečem, da mi to pride zelo prav tudi doma.«

In vendar se premika

Marsikje v Sloveniji so pogosti za kmetovanje zahtevni. Med taka območja spada tudi zaskavska hribovje. Pot, ki si jo je jugovzhodno iz Ljubljanske kotline izdoblila Sava v milijonih let, je pripravila hribe, ki so strmi, a vendarle še primerni za kmetovanje. Marsikje zahtevajo še veliko ročnega dela, ki ga, kdor ima veselje, še vedno opravlja.

»V zadnjih letih se je na našem območju precej starejših nosilcev kmetijskih gospodarstev odločilo predati mlajšim prevzemnikom, za katere na naši izpostavi pripravimo tudi poslovni načrt za obdobje treh let oziroma celotno vlogo za kandidiranje na javni razpis. Z njimi potem aktivno sodelujemo tudi naprej (investicijski načrti, vodenje FADN knjigovodstva ...),« je dinamično pomlajevanja kmetij predstavila terenska kmetijska svetovalka pri KGZS – Zavodu Ljubljana mag. Sonja Zidar Urbanija in nadaljevala: »Kmetov, kot je Jernej, si lahko samo želimo. Take odgovornosti, volje in idej ne vidiš pri vsakem.«

Ko kmet dobi odločbo za mladega prevzemnika, se delo šele začne. Ta del pri mnogih »šepa«, saj jih moramo spominjati in opominjati, da izpolnjujejo potrebne obveznosti, Jernej pa ima nad tem pregled sam in sam skrbi, da je vse pravčasno evidentirano in opravljeno. Lahko rečem, da ima v zvezi z razpisom že sedaj večino urejeno, za kar ima sicer še tri leta časa,« pove svetovalka Sonja Zidar Urbanija iz litijske izpostave svetovalne službe.

»Rad imam stvari »pošlihtane«. Tak sem, takega me zahteva tudi služba. Včasih je za koga to moteče. Ampak na dolgi rok se izplača, saj so stvari tam, kjer morajo biti,« tako Jernej.

Iz table, ki stoji nekaj deset metrov pred kmetijo, razberemo, da so tu doma koze in govedo, nekoč pa tudi »Turki«.

zaposlen v Veterinarski ambulanti Šekli & Kukovica s sedežem v Gabrovki. Verjetno kraja Gabrovka, če ne bi bil tam Presad – proizvodnja sadnih sokov, večinoma ne bi poznali.

Kakorkoli, Gabrovka leži v zaskavskem hribovju, nedaleč od Čateža, kamor jo je v drugi polovici 19. stoletja iz Litije mahnil Fran Levstik in to na papir dal v potopisu Od Litije do Čateža. Ob tej poti leži tudi vas Preska nad Kostrewnico, kjer se nahaja kmetija Poglajen, Pr' Turk po domače. Turkov tam že dolgo ni več, se pa tam vse rajši in vse bolj zadržuje mladi prevzemnik kmetije Jernej Poglajen.

Tudi na kmetiji je treba znati »voziti«

Jernej je postal mladi prevzemnik lani, ko je kmetijo prevzel

govedi wagyu. Ta slovi po izredni kakovosti mesa in poznavalci so za kilogram pripravljene plačati nekaj sto evrov, za meso čiste pasme celo več kot petsto.

Kakorkoli, da ob nepredvidljivi službi, kar terenska veterinarska služba je, kmetija nor-

Na dvorišču dominira pred kratkim obnovljen kozolec toplar.

Jernejev stric Tone veliko postori na kmetiji, pomoč očeta Janeza pa je prav tako vedno dobrodošla.

na dejstvo, da sta se dobro ujeli »modrost in norost«; da sta stric in nečak ujela »približno enako hitrost«, tako da kmetija lepo napreduje.

dili v vikende. Ta bi lahko bila tudi osnova za neke vrste turistično dejavnost.

Druga (ali celo prva) možnost oziroma izziv pa je predelava mesa. Glede na veterinarsko-živinorejsko znanje, ki ga sicer nesebično deli tudi s kmeti, katerih kmetije obiskuje, je ta bolj verjetna. Ampak do takrat bo po Savi dol preteklo še nekaj vode.

Od bloka bo kmetije

»Ko sem bil majhen, smo živeli v bloku, jaz pa sem pogosto zahajal k staremu očetu po mami strani. Ko sem prišel na kmetijo, sem šel prej pogledat v hlev kot v hišo, včasih sem tudi kako ušpičil, na primer odvezal psa. To veselje do živali me je potem privedlo na študij veterine. Kasneje sem vse večkrat zahajal sem in očetov brat Tone, ki je tukaj kmetoval, je bil vesel, da se zanimam za kmetijo. Med nama se je vzpostavilo zaupanje, na katerem sloni tudi najino skupno vodenje kmetije,« pove Jernej.

In razmišlja naprej: »Ohranjanje kmetije je ohranjanje tako obdelane krajine kot arhitekturne dediščine. Imeti neposreden stik z naravo je vse bolj iskana dobrina. Večkrat pomislim, kaj lahko ponudim

več kot to, da gre otrok brez skrbi po kmetiji, da lahko poboža žival, da lahko s svojo majhno samokolnico pripelje krmo in z njo nahrani žival. Mislim, da so take izkušnje neprecenljive.«

Opazovanje živali kot hobii

Med stvarmi, ki ga veselijo, je najprej izpostavil petje, saj je v študentskih časih prepeval pri več zborih, tuji mu niso niti zvoki irske glasbe, saj je sodeloval pri nastanku ene zgoščenke skupine Avven. V zadnjem času je seveda za petje manj časa, ostal pa je rekreativni nogomet.

Četudi smo govorili o pristočasnih aktivnostih, smo kaj hitro spet pristali v hlevu:

V novem objektu je za dobro počutje živali temeljito poskrbljeno.

Iz pogovora z Jernejem je razbrati, da ima terensko veterinarsko službo zelo rad.

Kmetija je mali muzej arhitekturne dediščine

V dobrem letu so tako obnovili kozolec in uredili hlevski objekt z izpustom za boljše počutje živali. Seveda je to šele začetek, saj so objekti stari in bodo potrebni obnove. Pod, kašča in zidanica so stari – pravcata arhitekturna dediščina – in Jernejevo izhodišče je, da jih bodo skušali v največji možni meri ohraniti take, kot so bili zgrajeni. Še posebej je omenil zidanico (ob njej imajo nekaj sto trsov modre fran-